

1

Jesus Khrichtom Ebanjelio Sindia

San Mathiim a'bera,

Lehen Kapitula.

Nirjina Mariam'nik Sortzen den Jesus Khrichtom vuderina.

- B. 1. Jesus Khrichto Daliden Simiän, Abrahamen Simiän vudrinam libria.
- 2. Abrahamek utkhan ziin Isaac, Isaac ek utkhan ziin Jakob. Jakobek alday
utkhan zitziin Judas eta hain anayak.
- 3. Judasek utkhan zitziin Shares eta Zara Chamar eanik, Sharesek utkhan
ziin Eron. Eta Eron ek utkhan ziin Aram.
- 4. Aramek utkhan ziin Amisadab. Amisadabek utkhan ziin Naathon.
- Naathon ek utkhan ziin Salmon.
- 5. Salmon ek beriz utkhan ziin Nooy Rahab eanik, Nooyek utkhan ziin Obed
Ruth eanik. Obed ek utkhan ziin Jesse. Eta Jessek utkhan ziin David erugia.
- 6. Davidek utkhan ziin Salomon Uriash erugte ohian'nik.
- 7. Salomonek utkhan ziin Roboam. Roboamek utkhan ziin Abias, eta
Abias ek utkhan ziin Asa.
- 8. Asak utkhan ziin Josaphat, Josaphatek utkhan ziin Jeram. Jeramek utkhan
ziin Ozia.
- 9. Oziasek utkhan ziin Joatham, Joatham ek utkhan ziin Achaz, eta Achazek
utkhan ziin Ezechias.
- 10. Ezechiatek utkhan ziin Manasse. Manassek utkhan ziin Amos. Amonek

aldiz utkan ziin Iotia.

B. 11. Iotiatk utkan zitjin Iechonia eta hane anayak, Iudiat Nabylonaat eematen
ziuten dimboratsian.

— 12. Eta Iudiat Nabylonaat juauez geoztik, Iechoniatk utkan ziin Salathiel,
Salathielek beriz utkan ziin Zorobabel.

— 13. Zorobabelk utkan ziin Abiud. Abiudk utkan ziin Eliacin, eta
Eliacinek utkan ziin Azor.

— 14. Azorrek utkan ziin Sadok. Sadokk utkan ziin Achin, Achinek
utkan ziin aldiz Eliud.

— 15. Eliudk utkan ziin Shezar. Shezarrek utkan ziin Mathan. Mathanek
utkan ziin Jakob.

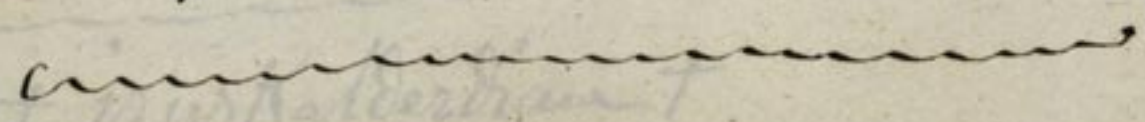
— 16. Eta Jakobk utkan ziin Joseph Khrichto dithzen du Iesuken amsa
Mariam Sukarra.

— 17. Abraham eamik beaz eta Dabid eam jende munde guziak hamalan 'tzu.
Eta Dabid eamik eta Iudiat Nabylonaat jua artionokuat hamalan jende
munde: eta hek Nabylonaat jua ziemetik eta Khrichto auokuat hamalan
jende munde.

— 18. Khrichtuan Sortzia hula izan ziin: Maria han amsa esposatia zelait
Josephekin, iporra gerthatu ziin, elgarrekin pharte hartu gabe, hysitu Seindian
berthutuz.

— 19. Nola eiki Joseph gizon justia laizen, hura ez nahiz eta justizian Seinalatu, ichil-
ichila nahi utkan ziin hane ganik behechi.

— 20. Nana chede hortan zelait, anseusetan ikhuti ziin Tammam anguru bat
erten zakona: Joseph Dabidun Seinia, etzitela lotsa izan Maria zure

- esperam hartzeko: ezik horren baituan Sorthia dena ~~hau~~ Izjiutu Seindian'nik ~~hau~~
B. 21. Eta utxain diji seme bat zoina dihtatuko baitu Jera; zeen salbatuko baitu
bue populia ber bekhatietatik.
— 22. hori oro hola gertatu zuen nune, Konplitu baizen Tannat profeta batez erran zienu:
— 23. Sirjina batik Kontzebituko eta inen diji Sem bat, zoina dihtathia izan baita
Emmanuel, erran nahi baita, Jintua gurekin.
— 24. Josephet beaz in ziun, iatzartuzenian, angaria emanatu zarkona, eta hartu zuen bere emaztea.
— 25. Eta etziun haikin phartik hartzen in ziunian beru lehenbiziko semia, zoina
eman baizaten izena Jesus.

Sigarren Kapitula

Maguera advazioria. Jerusalem Ejiptotatik ihaz jaitia. Haur hiltzia.
Ejiptotik itzultzia.

- B. 1. Sorthu zuenian beaz Jera, jin zitzen, Herode erregeia duntorian, Mago
batzu iruzkaldetik Jerusalemat,
— 2. Erten zutelaik: nune da Judien errege Sorthu dena? Khudi' izen eiti
hau izarra ~~iruzkaldetik~~ ^{iruzkaldetik} eta jin gitzu hau advatzia.
— 3. Solas hori intzutatien trublata zuen Herode erregeia eta haikin batian
Jerusalemko hiriguzia.
— 4. Eta bildu ondian aphiari printziak eta populian eskribaniak, galdun ziezue
nune behar zien Khrichtuak Sorthu.
— 5. Indasen jeudikiako dithlehenen, erran ziakezien: ezik hula ichtatia'uzu

+ iruzkalderdian +

profeta batz:

- B. 6. Eta hi Bethlehenn., Judasen lura, ehi Judasen hiri gehieneru artian
Hizpiena: ezik hitaik jalgiko'uk Israelko ene populia gidatiko den
aintzindaria.
- 7. Ordian herodesek segeeki Maguak ditthatuik, arthaukin galdun ziezun
zoin dumberaz agertu zizeen izarra.
- 8. Eta Bethlehennat igortziaikin erran ziezun: zazte eta cheheki galdunzkitzie
haurra berriak, eta hatzenaiten duziemian jakinaaz arie, juan nain ni
ere hain adratzea.
- 9. Errega intzun zutena ba, phartitu zitzun. Ordian berian heen aintziniaren
jassi zuin iruzkalduik atheatuik ikhudi zuten izarra heldu artio haurra
zoin lekhorat nun baatu baizen.
- 10. Izarra haatik ikhustiaikin, bozkarioik handienian sarthu zitzun.
- 11. Eta etchian sarthziaikin aurkhitu zizien haurra ber ama Mariaikin;
eta belhannikatuk adratu zizien: idoitzen zuztelauk geu bein tesorak,
ofetu ziakozien presentatiko urrhe, gisentsu eta mirra.
- 12. Nainan lo zaudelaik abertitak izan zuelakoty gehio etziten itzul herodesek
besta bide bat-tetaik bein alderditaat juan izan zitzun. ganat
- 13. hek phartitu zien bezain laster Jaunain Anguru bat agertu ziziakozun
Josephi lo zoin dumberan eta erran: jiki zite, harzkitzu haurra eta hain
ama, eta ihes zazi Egiptoal eta hain egon zite nik erran artio: ezik
herodesek chekhatugo"zi haurra ~~haurra~~ hitaaz tekotan.
- 14. Teiki eta Josephek gauaz hartu zitzin haurra eta hain ama eta Egiptoal

- juan zuñu.
- B. 15. han egon zuñu herodes hil artio: hola konplitu zuñu Jaunak profeta lat^{ter} erran
 ziena: Egiptotik diithu' izit neure semia.
- 16. Ikhusi zienian ordian herodesek Maguak hartaz trufatu ziela, hanitz koleatu
 zuñu: eta igorri zitjin tropak Nitheheimeat eta han auzo herri guzitaat
 bi urthe eta gutio' zuzten haur guzien hiltzea, Maguak jakin zien
 denborain aabra.
- 17. Ordian konplitu zuñu Jeremia profetak erran ziena:
- 18. Nigar marraska handiko heldura bat intzun diez Aaman: Rachelak
 nigar iten zuñu ber haurrez ohituz eta Kontsolier etziñ nahi behatu, zeñ
 gehio' ez paitira.
- 19. hil zenuan haatik herodes, lo zolaik, Jaunain auzuan bat agertu ziziankozun
 Josephi Egiptuan,
- 20. Erten zokolak: jeiki zite, eta hartzkitzu haurra eta han ama eta zaji
 Israelko lurreat; ezik hilak' tzu hura hil nahi zutenak.
- 21. Jeiki eta hartu zuñu haurra bere amaitkin eta jin zuñu Israelko lurreat.
- 22. Sana jakin baizien Archelaus Judean errege zela bere aita herodesen ondotik,
 lotsa izan zuñu haat paitiko: lo zolaik haatik jakin baizien zer in, juan
 zuñu Galihakoko alderditaat.
- 23. Eta jin zuñu egoitea Nazareth diithzun den hiri bat-tetaat: gisa hortaz
 konplitu zuñu profetak erran zutena: Nazaretharra diiththatia izan duzun.

Hiru garren Kapitulia

Juanes aintzinetik igorria' uza. hartaz batheatia' uza Jesus.

B. 1. Denbora hartan jin zuñu Juanes Batista Judeako desertian predikatzea

Cathartia izaiteko.

- B. 14. Inan haatik Kontraat ari zuen erren zelaik: nik gutay Cathartia izan behar bidian, zu zirea heldu ene' anai?
- 15. Nainan hantik hardisten zatolaik, erran ziakozun: oaike huntan utz nezazu itea: ezik hola beha' izin justitia guzia konplite, hortan Juanesek obeditu ziin.
- 16. Cathartia izan berain laster Jesu horetik atheatu zuin eta hain bestenaitkin zeriak idoki ziziaz kotzun; eta ikhusi ziin hinkuan izpitia jantzten eta jiten zela hain gaineat 1030 baten idurian.
- 17. Ordian berian botz bat ~~te~~ erran ziin zerutik: hau' izi ene seme maitia zointan laketu bainiz.

Lau garren Kapitulia

Jesuk barura eta tentazionia. hasten duzu eakasten, Diutzeu 'tzi' Siarres eta andres, laker eta Juanes. Iriak Sudaizeu 'tzi'

- B. 1. Ordian Jesu eemana izan zuen izpitiaz desertat, dibriaz tentatia izaiteko.
- 2. Eta barur egon ordian berrogoi gau egunez gosetu zuen.
- 3. hortan hurbiltzen zizakolaik, tentazaliak erran ziakozun: hinkuan semia bazira, errazu harri hok ogi bilaka ditela.
- 4. Hardistraitkin Jesuk erran ziakozun: ichkiatia' uk: ez tuk gizona solamute ogiz hasten, baina ba, hinkuan ahotik athatzen du hitz laktotchar.
- 5. Dibriak ordian eeman ziin hiri Sindurat eta gartzan zelaik templuan thirian
- 6. Erran ziakozun: baldin hinkuan semia bazira, behiti jauzi iztazu

- ezik ichKiatia 'uqu; manatu diela bere auguriet zutar artha hartzia eta
 hartuko zintzela be^{en} eskitaat, bildurez eta zanguaz harri zombait jo dezagun
- 7. Jesusek ertu diakozu: ichKiatia 'uk ere; ez tute heure hinko Ianna teutatuko.
- 8. Berriaz ere debriak eeman zün hanitz gora zen mudi bat^{ten} gaineat eta
 eakathi ziazkotzun munduko errekuma guziak be^{en} izate eder guziakin;
- 9. Ertu Jakobik; hok oro eman taupziet belhaunikatuik advatzen be^{en}zue.
- 10. Ordian Jesusek ertu diakozu: aparta hai, Satan: ichKiatia 'uk eiki,
 advatuko 'uk heure hinko Ianna eta hura bakharrik zerbitzatuko.
- 11. hortan debriak utzi zün; eta hambestenaitkin anguriak hurbildu
 ziziazkotzun eta zerbitzatzen zizien.
- 12. Bizkitartian Jesusek intzun baiziei Ianae sarthu zutela pretundeyan,
 Galileat juan zün:
- 13. Eta utzi ondian Nazarethko hiria, jün zün egoitea Jabulonen eta
 Neyhtaliin Kintuan den Captharnaumeko itsas hirirat;
- 14. Gisa hortaz gerthatu zün Iaian profetak erran ziena:
- 15. Jabulonen lurra eta Neyhtaliin lurra, zointait janteu baita itsasoat
 Jordanen haindiko aldetik, nazionen Galilea:
- 16. Uhumbitan jarririk zün populiak argi handi bat ikhuti 'izi; eta argia
 agertu ziezu heriotziain itzalain alderditan zaudener?
- 17. Ordutik haat hasi zün predikatzen eta ertu: printutzia izazie, ezik
 zeretatko errekuma hurbildia 'uqu.
- 18. Jesusek haatik, Galileako itsas hegiari zaitelait, ikhuti zitjin bi

anaya, Simone diethzen duia barret eta Andree hain anaya, Sariañ itxasoat
aurthitzen ari ziela (ezik arrainkari zitzen),

- B. 19. Eta orten diegu: zaurte ene ondotik, gizon hatzemaile men zuztet.
- 20. Erran bezain laster, Sariañ utzi eta, jarraiki zigiazkotzen.
- 21. hantik haatcho' juanten zelatik, ikhuti zitzen beste bi anaya, Jakar
zebedeen semia eta Juanes hain anaya. Earka bat^{-tiau} zaudela zebedee baten
aita^{-kin}, baten Sariañ aghaintzen eta dieththu zitzen.
- 22. Sariañ eta aita utzi^{-k}, behala jarraiki zigiazkotzen.
- 23. Eta Jhu ~~batzailazun~~ galilea guzian, eak^{-k}atiz Sinagogen, erresuman
Ebanjeliuma predikatu, populiñ artian sendatu eritasun eta
infirmidate guziak.
- 24. Nainan ere hain fama hedatu zuñ Sinagogen eta eñaiten
zigia^{-k}otzen eri ziñenak oro, hantiz infirmitate bertez eta sofikari^{-z}
hartiak ziñenak, debiak zuztenak, eorteko minak^{-k}ilatuak, perlesiaz
aurthikiak, eta denak sendatu zitzen.
- 25. Eta jarraiki zigia^{-k}otzen jendea^{-k} handia^{-k} Galileatik, Decapolitik,
Jerusalemetik, Iudatik eta Jordaneu handiko aldetik.

~~~~~  
Aost garren Kapitulu

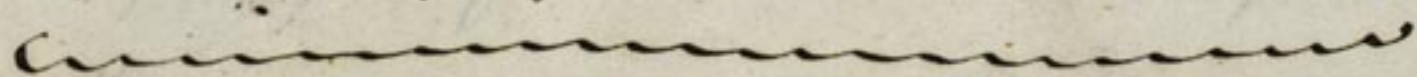
~~~~~  
Jehusen (mendi gaineko) diskusa mendian gainian.

~~~~~  
Zortzi urostasunak eta girichtinotasuneko perfit-  
~~~~~


- zionian ithurburiaK.

- B. 1. Khustiaikin beaz jende Saldo hek, igaan zuun Jesu mendi bat^{ten}
gameat eta han jarri zenian, hurbidu ziziazkotzun bere izipuliatK;
- 2. Eta bere ahua idoitzen zielait inchtuitzen zitzen erten zielaitK;
- 3. Uros izpituz pobre dienak, zeen heena baita jertatuko erresuma
- 4. Uros egi dienak, zeen lurrain jabe igai baitira.
- 5. Uros nigar iten dutenak, zeen Kontsolatiak igai baitira.
- 6. Uros justizian gose eta egarri dienak, zeen asiak igai baitira.
- 7. Uros mikelkordiosak, zeen mikelkordia ardietsiko baitute.
- 8. Uros garbi'utenak bihotza, zeen inkuia itxusiko baitute.
- 9. Uros bakedunak, zeen inkuian haur diiththatiak igai baitira
- 10. Uros pairatzen dutenak justizian datu, zeen heena baita jertatuko erresuma.
- 11. Uros zizte, noy eta ere gizonak madaikatuko eta persekutatuko bai zuztete,
eta ariko baitira gezur erten zien kontra ni uzala kasu.
- 12. Alegea eta bozkaleutziari igai zizte, zeen zien erakompuetta handia baita
jerutan; ezik hola perkitu thie zien aintzioko profetatK.
- 13. Lurrain gatzia zizte. Gatzak galtzen badu berindarra, zertaz
gazituko da? Deusetako etzu baizikau kampoat aurtituko eta
gizonen jango petan ichtikatuko.
- 14. Munduko argia zizte, mudi bat^{ten} gainian du etche bat ez daiten gorda
- 15. Eta lampa bat etzu plusten gaitzuriain jian ezartzekotan, bera
ezartzen dize gandeallian, argitjekotan etchekuak oro

- B. 16. Zien argiat argi dzala gizonen aintzian, zien obra humak ikhuen
ditzaten eta zien aita zerietan denaun glorifikatuko gisan.
- 17. Ez phentza jin nuzala legiaun edo profeten ezertatzea; emazu jin heen
ezertatzea, bana-ba heen bethatzea.
- 18. Egiatzki erten dauziet, zeria eta hura iguaitako baatuko diela, legiak
emaiten 'tuen gogiat, iota bakhar edo tilet bat-beanokuat, nun ez **tiren**
bethatzen.
- 19. Manamunde horietatik beaz, den ttijienetatik bat, hautsi eta hausten
eakatti diena, zerietako erresuman ttijiena diiththatia igau duzu: bana
iten eta eakasten diena, handi igau duzu zerietako erresuman.
- 20. Egit erten dauziet, baldin eta zien justitia ez pada eskribamene eta
harilamene bano handio', ez zizte sarthuko zerietako erresuman.
- 21. Intzua duze errana igau dela zaharrer: ez tuk hilen; eta hiltzen diena
Kondenazioria igau dik juyamenduz.
- 22. Nainan nit erten dauziet: nor ere koleatzen baita bere anayan kontra,
juyamenduz Kondenatia igau dela. Eta bere anayai erran dakonak, Aaca,
Kondenazioria ukhau diela Kontseilliaz. Erten dakonak albi, ehna, ukhan
dela iferniko suya.
- 23. Ofetzen dugunian beaz zure presentia aldarian, eta han ohitzen bazira
zure anayak ba diela zebait arrangura zure kontra,
- 24. Utz'azu han zure presentia aldarian aintzian eta zaji lehenik
zure anayaitkin baketzea, eta ordian zauri zure presentian ofetzea.
- 25. Laburzki atorda zite zure phartidaitkin bidian zienu haikilan:

12¹²

beldurrez eta zure phartidak juyian estkietat eman zitjan eta juyiak
minichtrua, premdyan ges Sathitzitaten.

B. 26. Egiaz exten dāuziet, etziela hantikan jalgi ko praatu gabe azken
Kornado'ano.

-27. Aitu'uzie errana izan dela zaharrer: ehiz adulterian eoriko.

-28. Nik aldy exten dāuziet: nok ere beichtatu baituke emazte bat hartaz
gozatze ko gutziatkin, jadanik bihotziz adulteria indela.

-29. Zure eskuneko begiak eskandalizatzen bazitu, erotik Khen'azu eta
aurthik urrun zure'anik; ezik hobio'uzi zuretatko zure membruetak
bat galdan, ezikan zure gorputz guzia iferrurat aurthikia izan da.

-30. Eta zure eskuneko eskiak eskandalizatzen bazitu, mox ~~guz~~ eta
zutaik urrun aurthik'azu: hobio'uzi eiki zure membruetak bat
galdan, ezikan ere zure gorputz guzia juan da iferrurat.

-31. Erran izan duzu oro: bere emaztia utzi nahi dienak, ichkiol
eman duz kola konita.

-32. Nik beriz exten dāuziet: bere emaztia igortzen dienak, niri ez den
adulteriako kasu iten, adulterian eorasten dela: eta leuharrak utzia
erabatzen dienak, adulteria iten dela.

-33. Intzue duzie ere errana izan dela zaharrer: zirik ez tuk hantsiko, bana
atchikiko tuk launain eetzian in'tukan juramentiak,

-34. Nik haatik exten dāuziet; ez tuziela behar untsa ez gairki
zirikau in, ez zeriaz, zein zinkuan throua baita

- B.35. E lurray, zeen eta haan zango pekua banta; e zerutakuey,
zeen luge handiaa hira delakoty:
- 36. E tugu ere jin men zeur buriar, zeen e pautu bilho bat bera
churiaarten edo belchaarten ahal.
- 37. Naiman zien elhia izan bedi: kala'ugu, hula'ugu; etzu kala,
etzu hola: eite horietatik haatekakua gaizkitik hulu'ugu.
- 38. Jakin duje errana izan dela: begia begiaa dako, eta hortza
hortzaa dako.
- 39. Nik aldiz erter daugiet gaizkiari e zizten bihur: baiman nobaitik
joiten bazitu eskuneko mathelan, phaa zatkozu beste mathela.
- 40. Zure arropa hauez eeman nahi daugunai, emukozu zure Kapa
- 41. Eta noli nahik bortcha zitzaun haikin mila hurratsen itea, zazi bi mila
hurrats haikin batian.
- 42. Emazu galditen daugunai; eta e errepara malleatu nahi daugunai
- 43. Inizun duje errana izan dela: maithatuko'uk heure proximo laguna
eta hartiatuko heure etsaya.
- 44. Nik beriz erter daugiet: maithaykitzie zien etsayak, hurrigi izazie
ziek hartiatzen ziztenez, eta othoitz ziek perleitzen eta kalomniatzen
ziztenez dako:
- 45. Jan zizten amokatik zien zerietan du aitain haur, zomat
altchaarten baintu lue iruzkia huren eta gachtuen gainat eta euria

Deutzpaarten justien eta injustien gaineat.

-46. Eitk ezpatzie maite zutk maite jünstenak bezitk, zer errekompentia ukhain bezie?

Ez tutea publikanuek hori bera iten?

-47. Eta ez pa'uzie agur emaiten zien anaijer bezikan, zer iten duzin bertek bano gehio'? Nagannuek bertk ez tutea hori bera iten?

-48. Izan jizte beaz juxit, zien aita juxitua juxit den bezala.

Seigarren Kapitulua.

Mendiko diskusain segida.

Limosna eta olhoitzak. Narkhatu behar dela. Sarura, Jihuriam dako den anodina eta gervain artha behar dela jaketseat ezarri.

B.1. Go''maie ez ditazien in zien obra humak gizonen aintzinian, hetaz itkhutak izaitia'atik; gaineakuan ez tuzie ukhain errekompentsak zien aita jerietan denain'nik.

-2. Noiz ere beaz iten baituzie limosna, ez tronpetatik joaz jihan aintzinian, biyokitek iten duten bezala Sinagogetan eta Karriketan, gizonetak ohore ukhaitia'atik. Egiaz esten dāuziet erregebitu' itela beēn errekompentia.

-3. Lana zut emaiten duzinian limosna, jure estku ezkerak ez

bezala jakin zer iten den eskumak;

B. 4. Amokatik eta zure Kañtita gordeik izan dañi: eta zure aitak, zoinak ikhusteu baitu Segeetuko gauza, errekomputsatuko zitu.

- 5. hala hala, othoitzi iten duzienian, ez tuzie behar izan hijokriten praxe, zoinak laket baitute othoitziari artzia Sinagogetan eta Kharritka ezkinetan chutik egonez, gizonen ikhuliatk izaitia' atik: egiaz erten dauziet eikhari dutela been errekomputta.

- 6. Nainan zu, othoitziain iteko, sar zite zure gambaran, eta bortha zerratuik, ichilik othoitzi'azu zure aita; eta zure aitak, zoinak ikhusteu baitu obra gordia, errekomputta emain dauzu.

- 7. Othoitziari haatik ez hanitz mintza phagannak bezala; orte'ozie eiki elhe hanitz erranez aitiak izain diela.

- 8. Ez biāz izan horiek bezala: eik ^{barigizu} ~~amandakia~~ zien aitak, ziek galdū banu lehen, zer beha"uzien.

- 9. hula inen duzie biāz othoitzi: gure aita jerietan zandena, Santifikatia izan bedi zure izena,

- 10. In bedi zure erreuma. Egin bedi zure boondatia, jerian bezala turrian ere.

- 11. Eman' ejaāzu eguneko haizgarri ~~da~~ banu gehio' den gure ogia,

- 12. Eta barkharziazu gure zorrak, gut barkhatzen' tuñ bezala gu zor gitytener.

- 13. Eta ez gityajula utzi tentazionian eörtzeā, bana libra gityatzu gaitzetik, halabiz.

- 14. Eik hutsak barkhatzen batorie gizonen, zien zeruko aitak ere

barkhaturko d'auzkitzie zien bekhatiak

B. 15. Ez patzie haatik gizoner barxhatzen, zien aitat ere ez d'auzkitzie barxhatuko zikain bekhatiak.

-16. Barur iten duziemian, ez izan hipokritak bezala trichte: jartzen 'hu eiki desbichtatuik, amokatik eta gizonak ohar dituen barur diela. Iziaz erten d'auziet izan dutela bein errekomputta.

-17. Zuk haatik, barur ziemian, zure buria ingenduz leun'azu eta ikhuz zure beithastia,

-18. Gizonak ez dituen ohar barur ziela, baina ba ageri ez ten zure aita: eta errekomputta emain d'auza obra gorriat ikhusten'tien zure aitat.

-19. Ez bil tresorrik lurrian zointan erdillak eta biyhiak andeatzen eta ohoinet dien lekhitik khutzen eta ebasten baituzte.

-20. Nana ba multkazkitzie tresorak zerian nuz, ez erdillak, ez biyhiak, ez paituzte jaten, ez eta ohoinet lurretik athatzen, ez ebasten.

-21. Eik nuz ere baita zure tresorra, han duzu eiki zure bihotza.

-22. Zure begia'uzu zure gorxhutzain lampa. Saldu eta zure begia huna bada, zure gorxhutz guria argi izain duzu.

-23. Nana zure begia gaichtua bada, zure gorxhutz guria ilhuni izain duzu. Zure baithan den argia ez pada beaz ilhuni be biyik: zombat handiak izain dira ilhuniariak berak?

-24. Nhoik etzi bi nauti zerbitzatzen ahal: eik edo bat hastio utxain dizi eta bestia maite: edo bat untsa ekharriko'izi eta bestia meypetchaturko.

Ez' tutzie zinkua eta huntatunak zerbitzatzen ahal.

-25. hortakotz erten d'auziet, ez dezazien izan arranguraik zien jateknaz, ez eta

gorphutzaïn dako beha'uzien beztiduraz. Et ea arima janaria bano gehio? 17⁷²
eta gorphutza beztidura bano gehio?

B. 26. Ikuskitzie zeruko choriak, zomet ez paitute ez ereiten, ez ebakitzen,
ez gauerreat iremendenik biltzen; bizkitartian zien zeruko aitak hazten'tzi.
Et tuzea betk bano hanitz gehio' balio?

-27. Eta nor da zien artian bere nahikeria guziankin beso bat^{tez} bere goratasuna
emenda dezakeenik?

-28. Zertako'uzie onu artha zien beztiduraz? Ikhus'azie nola handitzen diren
lili churiak: etzu lanian, ez iruten ari.

-29. Hargatik eruten dāuziet Salomon bera bere brillantzia guzian ez tela hotaik
bat bezala beztitia izan.

-30. Inkuak beaz hola beztitzen badu egun den eta bihar labeat aurthikia
izain du alhorreko belhar bat; zombat gehio', gizon fede ttipikuak, ez
tu artha izain zien beztitzeko?

-31. Et beaz khechu izan erranez: zer jain edo zer edain duin edo zertaz
estali'ko gira?

-32. horiek oro shaganuek errekestalyen'tzie; zien aitak baziaizu
horien^{oroain} beharra ba'izela.

-33. Chekha zazie beaz lehenik inkuain erretuma eta hain justizia,
eta horiek oro gaindizka utkhain'tzie.

-34. Et beaz izan arthait bihamunaz; ezik bihamunak
beriaz artha atchikiko'izi: egun bakhotchak aski'izi bere gaitza

Mendiain gaineko diskulain segida.

Etela behar alinki juyatu. Gauza sendiak ~~etela~~ chakurrer eman behar. Konfiantza othotzetan. Legiain sustantzia, Northa hertsia. Antietatik behar dela juyatu. Harriain edo harinain gainian den etchia

~~~~~

B.1. Ez juya, amoketik eta ez zizten juyatiak izan.

-2. Ezik juyatiak izain zizte, bestiak juyatu ~~tzien~~ bizala: eta izartiak izan zizte bestiak izartu ~~tzien~~ izari beraz.

-3. Zertako arren ikhusten duzu lasto bat zure anayain begian eta ez duzu ikhusten jitrall bat zeurian?

-4. Edo nola esten duzu zure anayai: utz nezazu Khutze lasto bat zure begitik, zuraik zeurian jitrall bat duzun dumberan?

-5. Hipokrita, aurthik 'azu lehenik jitralla zure begitik eta ordian ikhuliko 'azu lastoan Khutzeke zure anayain begitik.

-6. Go'1 majie chakurrer gauza sendien emaitetik, ba eta perlen urden aintzinat aurthitjetik, buldurez eta ostika ditzen zango petan eta zier buruz jokhatuz phuzketan ezar zitzaizten.

-7. Galda jayie eta emain dauziete; chekha'azie eta id'einen duzie; jo jayie eta idviko'izie.

-8. Ezik galbiten diena utxaiten eta chekhatzen diena id'eiten dizie, eta joilliari idokia izain ziakozu.

-9. Nor da zien artian gizona, zoinak bere sendiak ogia galbiten dakolait

~~~~~

emam baitako harri bat?

B. 10. Edo galditen badako arrain bat, eskeiniiko dakoya suge bat?

-11. Nahiz gachito ziersten, badakizie zihain haurrer gauza huren emaiten; jerietan den zien aitat zombat-tetan gehio' emam' tu kuntatunak galditen dakotener?

-12. Zie beaz gizoner zihauk ketatik nahi' tzeen gauza guzirik, ezik hortan herten' tzu legia eta profetat.

-13. Northa hertsitik sar zizte, zeen zabala baita bortha eta largua bidia —
dammazioneat daamana eta hartak sartzen diena kanitjak' tzu —

-14. Zoin ttizia du bortha eta hertsia bizirat daaman bidia: eta gutiak' tzu hna hatzumaiten dutenak!

-15. Guardi' marje profita faltzier, zoinak hildu baitira ziztaat ardi larruz etaliuk, nahiz barnez otso errabiatu batzu dien.

-16. Zeen frututak ezautuko' tzie. Niltzen drea mahatsak elhorrietan edo phikuak laharretan?

-17. Nolatan arbore hui bat ~~tek~~ frutu huiak ekhartzen' tzi; eta arbore gachito ~~bat tek~~ frutu gachtuach emaiten.

-18. Arbore hui bat ~~tek~~ tzi frutu gachtuak ekhartzen ahal, ez eta ere arbore gachtuak frutu hui kan.

-19. Frutu hui ekhartzen ez tien arborea moxtia eta sirat aurthikia igau duze.

-20. Ezautuko' tzie beaz been frututak.

-21. Etxe, lamma, lamma, erren daana, jerietako errehumau sarthuko; baina ba jerietako errehumau sarthuko' iza ene aitan boondatia iten diena.

-21. Lgun hartan kanitjek errain diazie; lamma, lamma, ez tituya profeziak in

zure izenian; ez tituya debriak kasatu zure izenian eta in miakulia pango ²⁰

zure izenian?

B. 23. Eta nirk ordian garbiki errain diezut; etzintet ezaitzen; urrun jarte ene auit
zietk zoinetk iten baituzie inikitatia.

-24. Nirk ere beaz intzuten eta patikatzen baititu ene hitz hok, konpaxtia
izan duzu harriain gainian bere etchia inazgi den gizon zuhur bat **ti**:

-25. Eta uoiz ere euria aizan baita, uhaitzak jalgi baitira, haiziak altchatu
baitira eta etche hura zehatu baitute, etzu haatik eöri, zein harriain gainian
ina bazeu.

-26. Nana ene erranatz aitzien eta beiratzien ez titienatz, iduiko'izi gizon
zoro bat, zoinatz in baitu bere etchia harriain gainian.

-27. Eta uoiz ere euria aizan baita, uhaitzak gaindituik jarri baitira,
haiziak altchatu baitira eta etche hura zehatu baitute, ordian eöri'izu,
eta hain destrutcha handia izan duzu.

-28. Nizkitartian leku baatu zenian mintzatzetik, jendiak Samaldan
ahoratuik ziaudezin hain dotrinaz.

-29. Ezik inchtuitzen zitjin nautitasuna zien baten ^{-ten} pare, eta ez elkrubanek
eta harrianek bezala.

Jesus Khrichtoin Ebanjelio Seindia San Mathiun aabera

Zortzi garren Kapitulia.

Leyradun bat^{ten}, Zenturionan **Sahi** bat^{ten}, Piarresen amon-arrebain
eta Debriez proseitu batzuin sendatzia. Lempesta bat apthazaatia, Debru
Kasatu batzu Sartzen'tzu urde batzuin barnian.

- B. 1. Jesus menditik jeutsi zenian, jendiak multzoka jarraiki ziziazkotzun.
- 2. hainbestenaitkin jin ziziazkotzun leyradun bat, joinak adratu baizien, esten
zakolaik: Ianna, nahi ba'zu, senda uzakezu.
- 3. Jesusk esku bat hedatzen zelaik hunkitu jin erten zelaik: nahi'izit:
Sendatia izan zite, eta ordian berian hain leyra garbitia izan zuin.
- 4. Jesusk erten diatkozu: go''mazu gauza hau arima bat ertetik: bana zazi,
eakhatr'azu aphezai zure buria eta ofei Moiseret manatu dien prebinta,
amokatik eta jalkintsun izan dituen.
- 5. hortatik landa Sarthu zenian Captharnaunen, jin ziziazkotzun Zenturione
bat othoizten zelaik,
- 6. Erranez: Ianna, ene Sehia ene etchian ohian perlesiaikkin duzu eta
inobre Sofitzu diji.
- 7. hortan Jesusk erten diatkozu: jinen mizu eta sendatuko'izit.
- 8. Ana zenturionak ihardestiaikkin erten diji: Ianna, emizu diguo ene
etchian Sar ziten: hitz bat solamente errazu, othoi, eta ene zerbitzaria

32

Sendatia izain duzu.

B. 9. Ni mozu gizon bat bisten jeko nizan, nahiz batuan Soldaduat
ene manuko; bat^{te} erten digit, zari, eta badiazu; bestia, zauri, eta jiten duzu;
eta neure Schia, izazu hori eta iten dizi.

-10. Jesusek hori intzutiakin, loriatuik jarri zuen eta bere ondotik zitiener
erran zuen: egiazki erten dauziet ez tuata Israelen harrapatu fede bat hain
handia.

-11. Nainan ere erten dauziet hantzak jimen dela iruzkia jekijeko eta
etzateko lekhuak, eta egon dela zerietako erretunari Abraham, Isaac
eta Jakobekin:

-12. Eta erretunako haurrak aurthikiak izain dela kampeko ilhumbetaat.
han izain tzu ingarrak eta hostz karraskak.

-13. Oedian Jesusek erran zizkiozun zenturionai: zari, eta gertu dakiula
sinhetzi'uzun bizala. eta oren brian zerbitzaria sendatia izan zuen.

-14. In zorian Jesu hantikan sarreren etcheat, itxuli zuen hain amon-arreba
ohian Sukkarrakin:

-15. Eta hunkitu zieneko hain etkia, Sukhara zuen zizkiozun: jeki zuen eta
zerbitzatzu zitzi.

-16. Ilhuntziai barua ceman giazkotzien debuz proteitak zien hantz preuma:
kasatzu zitzi izpitte gachtuak bere elhiaz, eta eri zien guziak sendatu zitzi;
-17. hala uola nun, konplite baizen Isaac profetak erran ziena: berak hartu tzi
gure infirmitatiak eta kharreatu gure eritasunak.

-18. Khustiaikin bizkitartian Jesusek bere ingurian jendiak tropaka, manatu zuen
juran zeraten hura haindiko aldeat.

-19. Oedian hurbildu zizkiozun etkribano bat zoinak erran baizakori: Nautia,

Seitako zitut nivat nahi juan ziteu.

B. 20. horren gainian Jekutek erten diakoju: acheriek batje been chilkua ete
zeruko choriek been kafiak, bainan gizonan seniak etzi buria niri koka.

-21. Erste dizipulitak bat ~~te~~ kaldiz erten diakoju: utz meza lehenik juanin neure
aitan ihortzea.

-22. Aina Jekutek erten diakoju: Sei meza ete utz'azu hiler hiler ihortzeko
zoinia.

-23. Dizipuliak bere ουdotik zitielaik, Sarthu zimin geō barka bat ~~tian~~

-24. Lepertian altchatu zimin itsasuan tempesta bat hain handia nun, barka
hurez estalia baizen, bera haatik lo ziozue.

-25. Ordian hurbildu ziziazkotzun bue dizipuliak ete iatzarraari zizien erten
jakotelaik: Ianna, Salba gitzatzu, galtzea giatzazu.

-26. Eta Jekutek erten diezu: zertako zierte belurti, gizon fede nimirakua?
Leiki ete manatu zimin haizer ete itsasua, ete Jesu handi bat jin zimin.

-27. Ordian hau zienek amiatuik erten zizien: nor da hau holakoik, zoina haizak
ete itsasua obeituen baitute?

-28. Eta juan zenian itsas adarra besta alderdirat gerasenien burriat, ~~thom~~
betaik atheatuik juan ziziazkotzun bi gizon debiez prokitiak hain gaitzak, nun
uehor ez paitzen menturatzen ahal bide hartak igaita:

-29. Dat batian oihuz erten diakojie: Jesu Trukuan senia, zer da zure ete
zure artian? humat jin zira ~~behar~~ bano lehens' gure tormuntatzea.

-30. Sizkitartian baguin ez haatik urrun urde Saldo handi bat alhan arizena.

-31. Debriek haatik othorizten zizien erten jakotelaik: hementik Kasatzen bagitzu
igor gitzatzu urde Saldo horren barneat.

-32. Erten diezu, zarte. Atheatu ziena ba, Sarthu zitzen urde betan

eta bihala Saldo guzia jaurika malder behiti sarthu zuin itatuau eta
hurian hit zuin.

- B. 33. Naya ba, cherri-zainek ihesai emaiten dije; eta hirirat heldu zienian,
hok oro Kondatu zitzen, hala uola proiektier gerthatu ~~ger~~ten gaure guziak.
- 34. hortan hiri guzia jaur zuin Jesusen errekonturat, eta ikhudi zutenian othoiztu
zizien zuala heen zedarritak Kampu.

Nedeatzi garren Kapitulia.

Perlesiatu bat. Mathiun deithzia. Marilianer eta Natistain dirijekier
emana den erregotia. Odol galtzalia. Niekato hit bat^{ten} ghytia, bi itsun —
argitia, debru mutu bat^{ten} mintzajia eta sendatzia.

- B. 1. Ordian barka bat^{ten} sarthu eta, hura igaanik, jin zuin bere hirirat.
- 2. N'hala bere aintzian ezarri ziakozien perlesiatu bat oha bat^{ten}
etzanik. Idulak ikhustiaikin heen fedia, perlesiatia errau ziakozun: haurra,
har'azu Korfiantza, zure bekhatiak barkhatiak'hu.
- 3. hain bestenakin eskribamutak zombait^{tek} been baithan in zizien: gizon
kunet blasfematzen dije.
- 4. Nana Idulak ikhustiaikin heen ghyntamundiak errau zierun: zertako iten'thie
ghyntamundu gachtuak zien bihotzetan?
- 5. zer da aisio', zure bekhatiak barkhatiak'hu erraitia, ala ertia, jeiki eta
iil zite.
- 6. hortakotz beaz jakin dezazien gizonan semiak ba diela hurraun gaurian
bekhatien barkhatjeko ahala; jeiki zite, erten dije ordian perlesiatia, har'azu

- zure ohia eta zazi zure etcheat.
- B. 7. Teiki eta juan zuin bu etcheat.
- 8. copulia beldurtu zuin gauza hori ikhustiaikin, eta jinkua glorifikatu zuin erran
zielakotz gizoner holako botheria.
- 9. hautik zualatik, letutik ikhuli zuin gizon bat Mathie deithyeu zena, zergako
buleuan jarriik. Erten diakoja, Sei neza. Teikitzen duzu eta seitzen dizie.
- 10. hainchuchen hain etchian mahian zen bat^{te} zuin zitzen hauti publikano
eta bekhatoros eta jaten zizien Teukikin eta hain dizipuliek.
- 11. Haritiamet hori ikhustiaikin erran zizien hain dizipuliek: zertako zien
Nautiat jaten du publikametik eta bekhatorosekin?
- 12. Letutik intzen zitiene ba, erden diez: medikiam beharra, ez untsa dienek,
bana gairiki dienek, diez.
- 13. Zazte biar eta ikhas'azie zer erran nahi diu: misakordia nahi'izit
eta ez sakrifiziaria. Erzu jin justien, bana ba, bekhatorosen dieththatzea.
- 14. Ordian Juanten dizipuliat jin ziziazkotzen erden jakotelaik: zertako gut
eta Haritiamet ardura barur iten ~~du~~ eta zure dizipuliet ez ~~tute~~ iten?
- 15. horren gainian Letutik erden diez: espos-laiunek nigar iten ahal dutea
esposa heekin deus? Dana jinen zizeu eguna jointan esposak Kheuduko
baitete: eta ordian inu diez barur.
- 16. Nehok etzi arropa zahar bat^{te} oihal berri bat-tetaik petatchuik
ezartzen, ezik phuzka eeman liozu eta urradura handio' lukezu.
- 17. Etzie ere ano berria zahagi zaharretan ezartzen, zein eta zahagiak urra-
tu eta, anna ichur bailaiteke eta zahagiak galtzea heldu baitira:
bana ezartzen diez ano berria zahagi berritan eta gisa hortaz beisatzen thie
-

anna eta zahagiak.

B. 18. Solax hortan zelatik, aintzindari bat juan ziziatkozun ondoat eta adratzen zuen
erten zelatik: Ianna, deidoza ere alaba hil izan duzu, bainan zauri, phausa zarkozu zure
eskia eta biziko'ia.

19. Leiki eta Veitu zuen. Isatetik ber-izipulietan.

-20. Ordian berian hamabi urthe hartan odol-juante bat-tetik **esteari 300**
emazteki bat giletetik hurbildu ziziatkozun eta hunkitu zuen hain arroga begala.

-21. Ezik iten zuen bere baithan: hain arroga hunkitzen ba'it Solamente, sendatuko
nuz.

-22. hortan Jesus itzultzen duzu eta hura ikhustiaitkin erten diatkozu: konfiantza
har'azu, haurra, zure fediatk sendatu zitu. Eta ordutik beetik emazteki hura
sendatu zuen.

-23. Noiz eta ere Jesus heldu baitzen aintzindariain etcheat eta ikhusi zituenian
chindariak eta jende tropa bat oro haro, erran ziezun:

-24. Zazte hementik, ezik nechkato han etzu hita, baina lo diozu. Eta hartaz
trusatzun zitzun.

-25. Jende heta igorri zuztenian, sarthun zuen, eta hartu ziatkozun eskia. Eta
nechkato hura jeitki zuen.

-26. Berri hori hedatu zuen alderdi. hetan guztietan.

-27. hautikan bazualatik Jesus, jarraitki ziziazkotzun bi itsu oihue'ten
eta erten gutelatik: Dabiden semia, urrikalzite gutaz.

-28. heldu zuenian etcheat, itsiak hurbildu ziziazkotzun. Eta Isatetik erten diezun:
Sukhesten duzea hori in dezakeala? Ba, Ianna, ihardesten diatkozie.

-29. Ordian hunkitu zieztezun begiatk erten zelatik: zien fedian aabura

- gertha dakiziela.
- 30. Behala hein begiak idoki zituzun: eta behar garrasiki erran ziezun: go' marie
nehok gauza hori jakin dezau.
- 31. Dava jua zien bezain laster, hain fama hedatu zizien Komarka guzian.
- 32. Hek atxetatu zieneko eman ~~ziakozien~~ debriaz protektia zen gizon mutua bat.
- 33. Debria Kasatia izan zenian, mutia muntzatu zuen, eta jendak amiatuik
zandelaik erren ari zituzun: egundaino holakoik etzu izan Israelen.
- 34. Haritiamnek aldi erren zizien: debriak debrien printziak Kasatzen'tzi.
- 35. Niskitartian Jhesu baziailagun alderdi guttan hiriz hiri eta herriz herri, e' kasten
zielaik hein sinagogetan, predikatu errerunako Evangelia eta sendatu
infirmidade eta eritasun guziak.
- 36. Khristiaikun haatik jende hek oro, hetaz urrikaldu zuen, zein gaitzez josiak eta
etzanak bai ziren artzainik ez tuten ardien pare.
- 37. Ordian erran zuen bere disipuliek: uzta, egia esteko, handia'uztu, bainan langiliak
guti'tzu.
- 38. Othoitzi'azie beaz uzta nautia bere uztaal igor ditzan langiliak.

hamar garren Kapitulia.

Apostolien izenak: hek igorri zitien tenorrian Jhesu Khrichtok eman zezten
inchtuzioniak.

- B. 1. Ordian bere hamabi disipuliak bilduik, eman ziezun botheria izpitua
zitkhimen Kasatzeko, hala nola infirmitate eta eritasun guzien sendatzeko.
- 2. hamabi apostolien izenak hok'tzu. Lehen, Simon, Diarres deitzen

- dena eta andres hain anaya,
- B.3. Jakar ~~zebe~~^{Semia} eta ~~Joane~~ hain anaya, Philype eta Bartholome,
- Thomas, eta Mathie pubhlikana, Jakar ~~Alphe~~^{Semia} eta Thaddae,
- 4. Simon Chananearra eta Juda Mariotes trahitu zien hura bera.
- 5. Hamabi hok igorri zitziu Jehuket mamatzen zelait, erranez: etziztela
juan, ~~magar~~^{magar} eta Sar Samaritanen ~~hiritan~~^{hiritan}:
- 6. Nana zarte leheno' Israelko etcheko galdu ~~deen~~^{deen} ardi^{ta}at.
- 7. Eta jeraiteu ziersten lekhiari pedri^{ka} zazie erranez: jera^{ta}ko errehumia
hurbildia dela.
- 8. Eriak sendatzkitzie, hilak ~~phitza~~^{phitza}kitzie, lepradunak garbitzkitzie, debriak
kasatzkitzie: kitoik ukhan duzie, kitoik emazie,
Kasatzkitzie: kitoik ukhan duzie, kitoik emazie.
- 9. Etzaziele ukhan ez urteik, ez zilharrik, ez dihurrik zien gerri^{ko}tan:
- 10. Ez alfoitcha^{ik} bidian, ez athorrik doblezka, ez zayataik, ez makhilaik:
ezik langiliak mehechi'izi hazia izan daun.
- 11. Zoin nahi hiritan edo herritan Sar ziersten, jakin'azie nor den zien
hartzeko hun dena: eta egon zizte hain juan astionokuan.
- 12. Achian Sartzia^{ik}kin agurra emokozie ertu duzielaik: bakkia
dela etche huri.
- 13. Saldin eta etchi hura digno bada, zien bakkia hain gaineat jinen duzu:
ez pada haatik hala, zien bakkia zien ganat itzuliko'azu.
- 14. Noiz ere nobaitik irtu baizizte aloyatu gabe eta ez paitike nahi aitu
zien hitzak: etche hartak jaun^{ta}ia^{ik}kin kanyat, inharrotz'azie zien jaugotako
herra^{ta}sa.
- 15. Egiarki ertu dauziet: juyamuduko egunian hiri hari bano ahinkio' igauin
zakola Sodomako eta Gomorrhako lurretako jendia.

- B. 16. huna biāz nūm igortzen zintzetan ardi batzu bezala otmen erdirat. Izan
zizte arren chukur Ingiak bezala eta natural Kolomen pare.
- 17. Nana go' marie gizoner; ezik eemān zintzete beēn biltrabietāat eta
arotatutko beēn sinagogetan:
- 18. Eta agarraaziko gobernadoreu eta erregien aintzineat ni nizala Kahu, heēn
eta nazionen eētzian izan ziezten lekhu Kotako.
- 19. Noiz ere biāz emān bai zintzete heēn eskietāat, ez phuntsaketan sar nola edo
zer erran beha'uzien: tenore hartan eiki emana izain zauzie erran beha'uziena.
- 20. Etzizte ziek izain mintzazale, banaba zien aitan hiritia zien baithan.
- 21. Anayak anaya eta aitat Senia hiltzeā emān dizi: Seniak berri beēn
aita'men Kontra altchaturko'tzu eta hilaaziko'tzie.
- 22. Okotetz hastiatik izain zizte em izena dela Kahu: baneazkeneāno irauten
dienak, hura salbatutko'uzi.
- 23. Berseitzu zintzetemian hiri bat^{tiān} iher izie beste bat-tetaat. Iziaz esten
dauziet ez' tutzida Maletko hiri guziak inchtuitutk eparriko, gizonan Senia
jin arte huntan.
- 24. Etxe dizipulia nautia bezambat, ez eta esklabua launa bezain gora.
- 25. Aski'uzi dizipulain datko nautia bezala izara dān; eta esklabuain datko, izara
dān bere launa bezala. Naldin aita familiatkoa deiththatu ba'ute Nehebrub,
zombatetan gehio' ez'tuzte inen hain muthilat?
- 26. Ez izan haatik beldurrik; ezik agertutko ez denik, ez eta jakinen ez den segeētutk,
etzu.
- 27. Ahumbetan esten dauzietana, argian errazie; eta beharrira errana zauziema,
etche gainetaik pedritka zazie.
- 28. Ez izan letsa gorphutza hiltzen ahal duten datko, arinnān hiltzeko ahalik

ez tuten duntorau; baina bildur izan zizte lehen', arima eta gorputza ifernurat
igortzen ahal dienañ dako.

B. 29. Ez dea murre-chori paria Sox bat^{ten} saltzen: eta betarik bat etzu lurreat eörtzen
zien aitain nahia gabe?

- 30. Zira buruko bilhurtu denak Khondatiak 'tzu.
- 31. Ez izan beaz lotza; hantiz murre-chori bano balioso' zierite.
- 32. Nók ere beaz aithortuko bainu gizonen aintzinian, nük ere hura aithortuko 'izit
zerietan den ene aitain aintzinian.
- 33. Eta nók ere ukhatuko bainu gizonen aintzinian, nük ere ukhatuko 'izit
hura ene aita zerietan denain aintzinian.
- 34. Ez phutza jin nuzala lurreat bakkian ekhartzea; enugu jin bakkian ekhartzea,
bainan bai eypatain.
- 35. Gik jin moza behechtea gizona bere aita'' auit, alaba bere ama'' auit,
errena bere amir-ariba'' auit.
- 36. Eta etchekuak ukhain' tzi gizonak etsai.
- 37. Maite dienaik aita edo ama ni bano gehio', etzu nitaz digno: eta
maite dienaik Senia edo alaba ni bano gehio', etzu nitaz digno.
- 38. Nere kuitzia hartzen ez ~~tionak~~ eta ni seitzzen ez niena, etzu nitaz digno.
- 39. Nere ~~bizja~~ hatzemaiten dienaik, galdutko 'izi; eta bere bizja galtzen dienaik
ene amokatik, idëinen diji.
- 40. Ziek erregebitzen zintzenak ni errebitzen niji; eta ni erregebitzen nienak,
ni igorri niena erregebitzen diji.
- 41. Profeta bat erregebitzen dienaik profeta Kalitatian, profetañ
errekonguentia erregebituko 'izi; eta justo bat erregebitzen dienaik justo

Kalitation, justia erretkongutza erregituko 'i:

B. 42. Eta eman dutenak baso bat hui hotz solamiente ttipien hotaik bat dijipulu
dielakotz, egiaz eren daugiet ez tiela galduko beru erretkongutza.

harreka garren Kapitula

Jesu Khrichtok Juanesi erregotzu iten diatkozu, hura bautatzu diji, Judiak
erregotchatzen 'tzi, aita laudatzu diji, laungiliak gomitatzen 'tzi

B. 1. Instrukzio horiek eman zituenian gertatu zuen Jesu harrikan juaitea inchrutze
eta jedrikatzia hirietan gaudia.

-2. Sizkitartian Juanesek jakin baizitien prebendyan Jesu Khrichtoa obrak, igorri
ziatzotzun beru dijipulietatik biga.

-3. hari galdeitea: zu zira jin beka 'uzuma, **la** beth uobait ignikatzen duu?

-4. Jesuk iharduten diezu eren deelaik: zarte erte Juanek zer intzun eta
ikhuti 'uzien.

-5. Itsek ikhuten die, mangiak badiailtzatzen, lepradunak garbitiak 'tzi,
elkhorrek intzuten die, bitak phizten 'tzi, Ebangelina beharrez jedrikatia 'uzu

-6. Eta uros diezu ni baituan eskandalisatia ez **tena**.

-7. bek juan zienuan, Jesu haki zuen Juanesek populari mintzatzu: zein ikhustea
juan zierte desertaik? haiziak dailan Kanabera batan **ten**?

-8. zein ikhustea arren juan zierte? arroza mardo beztitaden gizon batan **ten**?

Ordia, halakotz beztitak den gizonak erregien etchutan 'tzi.

-9. Herri erteko, ~~zake~~ ^{ikhustea} juan zierte? profeta batan? bai, eren daugiet, eta
-ten

profeta bat baso gehio denan,

-10. Erik hortaz kestione 'uzi ichkriatia: hura nun igortzen duan zure

32

antjuniar neur anguria joinat prestatuko baitu igam beha'izun 12
bidia.

B. 11. Egiaz erten daziet, enastetaik sortu gizonetan ez tela Juane Natista bano
handioik: bizkitartian jentatko errehumau den thijena hura bano handio'izun.

-12. Eta Juane Natistain duaboratik ~~oai~~ artio, jentatko errehumak indar galditen
dizi eta indar iliak hartaz jabetzen 'tzu.

-13. Eik Juane jin artionokuan profetak eta legiak in'tzie profetia.

-14. Naldin nahi ba'izje endelgatu nik erten duana, hura bera'izun jin behar dien Elia.

-15. Beharriak'tienak aitjeko, ai berala.

-16. Nana nori komjaatuko 'ut jende mende hau? ^{Ete} Na'izje haur heen ~~aita~~ joinek

plazan jarriik dandelaik, oihu'ten baitute beñu gidetuer,

-17. Ertu dutelaik: Khantatu dazieñ eta etziezte jantzatu: aire dolamenezkuak
enuan'tzin eta ez tuzie pteimikun nigar bat ichuri.

-18. Eik jin duzu Juane bizi dena jan ez edan gabe eta jiozie debriaz profetia dela.

-19. Jin duzu gizonain ~~dena~~ Senia bizi dena jan ez edanez eta erten dize:

horra gizon goloso ~~eta~~ auo edate bat, publikanuen eta bekhatoreken aithide dena.

Naman bere haurrez garbitia izan duzu zuhurtzia.

-20. Ordian hazi jün gaizki erten hiri heer, jointan in baizien miakulia frango,
etutelatoty in penitentzia.

-21. Malur hiri Corozain, malur hiri Bethsaida, jien eta jien artian mak izan
dien miakuliak in balia Tyren eta Sidonen, diela arpalde penitentzia inen
baizuten zakhian eta hautsian.

-22. hortakoty erten daziet: ziek bano ahinkio' tratatuk izain diela Tyr eta

Sidon jinsamenduko egunian.

-23. Eta hi Captharnaun altchatuko hira jenuano? jentziko hiz iferniano:

zeen hi baithau in dien miakuliak in balira Sidoneu, heldu bada ono chutik¹³
lutkek.

B. 24. hortakoty erten daupiet juyannenduko egunian sodonako lurra hi bano ahinko
krataha izain dela.

-25. Udian hurek mintzo zelak erranzien: glorifikatzen zitut, aita, jeriain eta
lurraia laura, zein eta gauzabok goide'tzulakoty chuhurrex eta prudenter,
eta eakatti tipier.

-26. Na, aita, glorifikatzen zitut zein nota nahi baizindien.

-27. Gauza guziak ene eskuako ezarri'tzi ene aitak. Eta Senia nehoek etji
aitak bezik ezautzen: hala hala Seniak bakharrik eta Seniak ezautatzen dakonak
dizi aita ezautzen.

-28. Zaurte ene' anat ziek oro ~~peruak~~ akhitiak eta Kargatiak zieztenak eta
solayaturko ziezten.

-29. Har'azie ene buxtaria zien gainian eta ikas'azie ene' anik ezti eta
umil nizala bihotzez eta harrayaturko'uzie zien arimen errepausa.

-30. Ezik ene buxtaria ezti'uzu eta ene Karga ahina.

Narrabi garren Kapitulia

Jesus Krichtok eskusatzen'tzi beru dizipuliat; esku eihartu bat, debru mutua
eta itse bat sendatzen'tzi; Sharidianer eta Eskribanuer ihardesten dizi

B. 1. Dembora hartan Jesus baziazun ogi alhor bat^{ti} gora iakoitzen egun
bat^{tez}. han dizipuliat^{haatik} gosiat baiziren, ogi buru mochten eta jaten hasi
zitzun.

-2. hala ikhustiaikin Sharidianer erranziakezen. So'izu nota jai dizipuliat

ari vien in bihar ex terna ita iakortz egunetan.

B. 3. Nana Ikulak erran giezun: ex turea iakurtu zer in zien Dabidet, gotz jelaik, hura launtzen zutenekin.

-4. Nola sarthu zen inkuain etchian eta nola jan jithen propoliziorako ogiak, jorintak

ex hari ex haikilakuer ex jaizen libro jatia, bainan bai apluzer batkarrik?

-5. Edo ex turea leitu legian, iakortz eguna iakortzetan apluzer templuan haizten

ditela eta horren gatik bekhaturik gabe diela?

-6. hargatik ertan dauziet templua bano handioquea hemur dela.

-7. Nazindakite zer erran nah ~~uten~~ hitz hot: miteskordia nahi diat eta ex sakrifizina.

Sekulan etzimuzten inozentak Kondumatuko.

-8. Lyik gizonan sumia iakortzan nautia uyu.

-9. hautik jalgi eta jin zuin heen sinagogaat.

-10. sarthu zeneko ikhusteu diji esku bat eihartia zien gizon bat, eta galditen ziakozien

he ^{haizte} ~~zelen~~ jenez iakortzetan sudatzia? hura atusatzia ^{atik}

-11. Nana erran giezun: nor da jietan gizona, jorinak ardi bat dielaik, eortzen ba

jako iakortz egunaiKin arrolla bat-tetaik, lothuko etzakona hautikan altchazeko?

-12. joribat ex ta gizon bat ardi bat bano balioso? ^{hazien} ~~zelen~~ uyu bai iakortzetan ungi itia.

-13. Orian ertan diji gizon hari: luzazazu jure eskia. Luzatu jin eta bestia

bezala sanotu jiziatkozun.

-14. Nizkitartian Harishanuek, hautik jalgi jienian, biltzarre in jizien han

Kontra, ikhusteko nola galaaziko zuten.

-15. hori zakielakoty, Iehu hautik juan zuin; bano hauti jsetumek situ jizien

eta oro sudatu zitjin.

-16. eta manatu zitjin ex erteko nun egoituntzen

B. B. Gisa hortan Komplitu jinn Haia profetat erran ziena:

18

-18. Huma hautatu duan ene jorbitzaria, ene maita behechia, jorintan unta laketu baitu ene arimak. horren baituan epaiko diat neure lypitia eta ene justizia auzotzatuko 'ik nazionek.

-19. Ez tük aharsatuko, ez tük oihunik inen eta nehoik ez tük hañ botza Khariketan intzunen:

-20. Ez tük Khanabera matkhortia hautiko, ez eta Khia darion mitcha hilen, justizia bitorios in artio:

-21. Eta ^{hañ} izenain gainian espeantcha izain difa nazionek.

-22. Ordian presentatu ziakozien gizon iten eta mitu bat debiez profetia jena.

eta sendatu ziin, nun mintzatu baijen eta ikhusi baijen.

-23. Zende guziak estonatuik zielaik esten jizen; ez tea hañ Dabiden Sumia?

-24. Sharisiannek haatik hiri intzitiaikin erran jizen: gizon humek etzi debiak

Kasatzen. Melzebub debien printzia medios bezik.

-25. Nola kutik baijatzkien heñ phutsumendiak, erran jizun: bere kontra

zathikatia den erreuma bat deskautitia izain duen; eta hiri bateko etchebat

bere kontra phartekatia bada, chutik etzu egoin.

-26. Salbin Satanak Satana Kasatzen bada bere kontra phartekatia 'ugu: nola beaz

egoin da chutik hañ erreuma?

-27. Eta mit Melzebub Kasatzen batut debiak, zien haurek nortaz iten tuzte?

hortakotz hek berak izain tzu zien jure.

-28. Nik Kasatzen batut haatik debiak FinKuain lypitia, zietaano jin duen

beaz FinKuain erreuma.

-29. Nana nola sar daitike nobait azkarrain etchian eta eñman ditzarke

hañ nubliak, autzinetik ez padu azkarra estekatzun? Ordian diakozu

biphiltzen.

- B. 30. Enekin ez tena, ene Konta'uzi: eta enekin biltzen ez tienak barreatzu dizi.
- 31. hortakotz erten dauziet: zer nahi bikhatu eta blasfemia gizonen barkhatia ziezue: baina Iyitu Seindian Kontako blasfemia etziezue barkhatia izan.
- 32. Eta no'k ere erran baituke lutz bat gizonain Seindian Konta, ardielikho' izi barkhamudia; baina Iyitu Seindian Konta mintzatu duak, etzi ukhain barkhamuduit, ez munda huntan, ez bestian.
- 33. Edo errazu arbole huna eta hain putia huna izan duze: edo izan daitela arbolea gachtua eta hain putia gachtua'uzi: pututikeiki ageri'uzi arbolea.
- 34. Sipsa arrazak, nola erten ahal duze gauza hunk^{ezihauk} gachtu ziezelaik? Gik bihotzain bitheduratik mintzo'uzi ahua.
- 35. Gizon hui bat^{te}kgauza hunk atthaitzen' tzi bue tresor^{hunk}: eta gizon gachtu bat^{te}kgauza gachtuak atthaitzen' tzi tresor gachtotik^{hunketik}.
- 36. Ertu dauziet hortait, gizonik Khundu emain ditela jingamundiko egunian erran duteten elke auser bat^{te} beraz.
- 37. Gik jure elhetait justifikatia izan jira eta jure elhetait Kondemnatia.
- 38. Ordian ElKribano eta Shaidiano zombaitik iharditi jiatkozien erten zutelaik: Nautia, nahi gindikezi miakulu bat ikhusaaz bazinera.
- 39. Ihardestu deklaik erten diezue: arraza gachtu eta infidel hunk miakulu bat galditen dizi eta etzi ukhain Jonan profetaia bezik.
- 40. Gik Jonan egon du bizala hiru gau eguez arrain handi bat^{te} Sabelian, gisa berian gizonain Seindia egon droze hiru eguez eta hiru gauz lurain bihotzian.
- 41. Ninibatarrak altchatuko' tzu jingamundian arraza hunk Konta, in zutelaikotz printutza Jonan predikitan Segidan: bixkilaria hunk duze Jonan kausa gehis' dena.

- B. 42. heguako Erregina altchatuko 'uru juyamendian arraza hurren
Konten eta Kondenatuko 'izi, jeeu jin baita mundian beste baxterretik
Salomonen zuhurtzia inbutea ~~etik~~ hasgatik hurren duzu Salomon
bano gehio' dena.
- 43. Noiz eta ere izpitua zikhina jalgitzen baita gizon bat-tetarik,
lekhu idorretat badiazu deskantzia nahiz eta etzi idetien.
- 44. Orduan erten diji: itzuliko nuke jalgi nizan neure etcheat. Eta
itzultziaikin hatzenaiten diji kutsa, izurkiaz chatuta eta aghaindia.
- 45. Hortan juanten duzu eta hartzen 'tzi beretikian jappi izpitua bera
bano gachteraguak; sar eta han egoiten 'tzu: eta gizon hain
izaitia aintzinokhuak bano ordetcho' bilakatzen duzu, hola gerthatu
ziakoze arraza gachto iferzinatu huri.
- 46. Ono mintzo juin populiai, kamjotik zaudelaik hain ama eta anayak,
galdin baizuten hain mintzatia.
- 47. hortakoty nobaitik errau ziakoze. horra nui duden kamjuan
jue ama eta jue anayak zu mintzatu nahiz.
- 48. Dama hoi erten jatkona ihardesten zielaik erten diji: nor da ene
ama eta nor dira ene anayak?
- 49. Eta luzatzen zielaik bere eskia beru dirijulietaat;
horra, errau juin, ene ama eta ene anayak

38
So. Ezik nok ere iten baitu jersetan den ene aitan boondatia, hura'ugu ene apaya, ene arreba
eta ene ama.

hama liru garren Kapiteka.

Ereilian, irakain, Senbe hazian, altchaasrian, tetorran, jberlain eta
Sarian Kompaantza. Tetu mesprechatia ber herrian

B.1. Egun hartan berian Tetu-jalgitzu jelaik etchetik, jarri zuin itax onduan;

-2. Eta jendez hebreo bildu ziziatkotzun bere inguruan; hortakotz igaian zuin barka bat-

-telaak zointan jarri baizen, jendiatk aldir baitu jitzun hux begian,

-3. Mintzatu ziziezun haintz gauzez Kompaantzetan; erten zielatik: jalgi zuin behin
ereile bat ereiten:

-4. Eta ereiten zielatik, hazi pharte bat eori zuin bidian gaineat eta jenuke chorietk,
jin eta jan zizien.

-5. Beste pharte bat eori zuin lekhu harritsu batzutaat nuni ez jaitzen lur handiik eta
bichala lorthu zuin lur achala bezik etzelakotz.

-6. Nana iruzkia jalgi zenian erre jitzun eta eihatu erroik etzielakotz.

-7. Pharte bat onus eori zuin elhorrien gaineat, bana elhorriak handitziakin ithua

izan zuin.

-8. Azken phartia eori zuin lur hux bat^{-ten} gaineat eta putia eman zuin, bihi batzuk
emaitza jutilaik ehu bat^{-ten} dako, beste batzuk him etan hogoi, beste zombaitak aldir
hoita hama.

-9. Scharriak tienak aitzeko, ai dezala.

-10. Bizipuliak hurbildu ziziatkotzun erten jattotlaik: jertako mintzatu zar Kie Kompaantza

-11. Hardesten deelaik erten diez: jeen emana baizaurie jersetako erretunako
michterinen exantzia: bana horrier etzu emana ipau.

-12. Ezik diena emana ipau ziakozu eta ausarki; eta ez tienai diena Kheudia
ipau ziakozu.

-13. hortakotz mintza nizaure Kompaantzar: jeen itxusten dutelaik

23. jaituta ikhusten eta intzuten dutelarik ez jaituta eudalgatzen.
- B. 14. horien baithan duzu bethatzen Naia profetak esten diena: behariez intzumen duzu eta ez turia eudalgatuko: so inen duzu begiez eta ez turia ikhuliko.
- 15. Ezik populuhunen bihotza dorypetia'uzen, horren beharriak elkhortiak'tzu, begiak hethi'tzi ez nahi eta begiuek ikhust dypaten, behariek intzuma dypaten, bihotzak eudalga dypen eta konbertuik senda ditzaan.
- 16. Nainan uros'tzu jien begiak ikhusten dutelarik eta jien beharriak intzuten baituta.
- 17. Eziaz eiki esten danyiet hamitz profetek eta justiek deliatu'utela zuik ikhusten duziensan ikhustia eta ez tutela ikhuli; intzuta zuik intzuten'tziensan eta ez tutela intzuma.
- 18. zuik beaz an japie ereilian konpaauntza.
- 19. Intzuten dienaik errehumatko hitza, ez tiensan preetchatzen, izjintu gachitua jiten duzu eta hartzen diji han bihotzian ereina dena: hura'uzen bidia haat hazia ukhan diena.
- 20. harrietan gaudi hazia ukhan diena'uzen, inkuam hitza intzuten diena eta ordan lician gogo hunez erregebitzen diena:
- 21. Nana etji erroik ber baithan eta dymbora bata-tetako'uzen: jin dea ba nahigabe bat eta pertekurione bat, hitza dela katu, bethala estkandalitatia'uzen.
- 22. Elhorrietan aldiz hazia ukhaiten diena'uzen hitza intzuten diena: bann mundu puntako arthek eta abeatarumen tromperiek ithotzen dije hitza eta putuik gabe gelotzen duzu:
- 23. eta lur huirian izaiten diena'uzen, inkuam hitza aitzin diena, preetchatchen eta putia ekhastzen diena eta emaiten baita batan dako ehun edo hiru etan hogoi edo hoita hamar.
24. Niste konpaauntza bat emau jiczun erten zeelarik: zerietako errehumat idu'izi gizon bat zoinak erem baizien hazi kuma bere alhorrian.
- 25. Nana gizonak so zaudelarik, jin zuin han etsaya eta ogiam gaineat iraka botatu onduran juan zuin hantikan.
- 26. Noiz ere ogi zangua goratu eta buru baijen, agertu ere zuin iraka.

- B. 27. Ordian aita familiakuañ zerbitziariak juañ ziziazkotzun esten jakotelaik: 20
Jauna, ez tuñya hazi huna erein juañ alhorrian? Nuntik heldu da beaz han irakka?
-28. Gizon etai bat~~te~~ herten diezu, in diji hori. horren gainian Schiek esten diatkojie:
nahuzia guazeu eta bil dezañ?
29. Ez, esten diezu, bildurrez eta irakka biltziatkin bil dezañen ogi bñia.
-30. Utzkitzie biak handitza^a uztano eta uztan damboran uztakari^e errain dicit:
biltzkie lehenik irakak eta azantuit^k ezartzkitzie erretzeko: ogia haatikene
ganerreat altchazazie.
-31. Aste Kompañtza bat eman ziezun esten zielait: zerietako errehumak
iduñ'izi Senebe bihi bat zoina gizon bat~~te~~ hartu eta ereiten baita bea alhorrian.
-32. Nihie hura hazi guzietan du ttijiena'uzi bana handitu denian berdañri
guziak bano handio'izu eta arbol bilakatzen duzu hala nun zeruko
choriak egortu baitia hain adarretan.
-33. Aste Kompañtza bat^{te} muntzatu ziziezun: zerietako errehumak iduñ'izi
altchañri bat, zoina emazteki bat~~te~~ hartu eta hiru gaitzun irinetan
ezartzen baitu, orke guzia altchatu artio.
-34. Gauza horiek oro Kompañtzez esten zitziñ Jenduk jofulian eta ez ziziazkotzun
muntzatzu Kompañtzez bezik:
-35. hala nun Komplitu baizen profetañ errana: ahua idokiko'izit Kompañtzez
muntzatzeko; mundiañ hastajenetikako gauza gordiak phamphaatuko'tzit.
-36. Ordian Jenduk jendiak etcheat igorri zitziñ: eta hurbildu zitziatzkotzun dizipulak
ziotelaik: iraken Kompañtza esplikazauzu.
-37. Errepostia emaiten diezu esten deelaik: hazi huna ereiten diena gizonain denia'uzi
-38. Alhorra mundia'uzi. hazi huna aldi errehumako haurreak'tzu

Eta irakak haur gachtuak 'tzu.

B. 39. hek ereinen 'tien etaya, debria 'upu. Uyta mundiam akha'antza 'upu. Eta
uytakariak anguriak 'tzu.

- 40. hala nola biay biltzen eta erratzun baitua irakak, hala hala gerthatuks 'upu
mundiam akha'antzan.

- 41. gizonam seniak igoriko 'tzi bue anguriak, joinek khundiko baituzte hain errehumatik
eskandala guziak eta inikitatia iten 'tuztenak:

- 42. eta botatuks 'tzie suzko labeat. han izain 'tzu nigarrak eta hortz karaskak.

- 43. ordian justiek diridiatuks 'tzie iruzkiak bezala biain aitan errehumam. Nehariak
tienak intzuteks, intzun bezala.

- 44. zerutako errehumak idu 'izi alhor bat ^{-tian} gordia den trelov bat, joia gizon bat ^{-tek}
idein onduan gordatzen baita: eta bere bozkaleutzean juaiteu duzu bitien guzien

saltzea eta eosten dizi alhor hura.

- 45. zerutako errehumak idu 'izi ondu gizon batulari bat daileua perla humu ondutik:

- 46. dalios bat hatzeman dia ba, juaiteu duzu saltzea bitien guzien eta eosten dizi.

- 47. zerutako errehumak idu 'izi ere itabiat aurthikia den sare bat joiak hartzen
baitia arrain suete guzietaik:

- 48. Noiz en bethatzen baita, arrainkariak thiatzen dize hur basteriat nun jarriik humak
borbolletan epartzun baituzte eta gachtuak kanyoat aurthitzen.

- 49. hola gerthatuks 'upu mundiam akha'antzan; jinu 'tzu anguriak eta behechikotze
gachtuak humen artetik;

- 50. eta botatuks 'tzie suzko labeat: han izain 'tzu nigarrak eta hortz karaskak.

- 51. ludilgatzen'zea honik oro? Nai, launa, esten diakozie.

- 52. Esten diezue: hortakotz eskribano argitu bat zerutako errehumako gauze idu 'izi
aita familiako bat joiak athiatzen baitia bre tuzoretik guza berriak eta jakurrak

B. §3. Noiz ere herbaatua baizen mintzatgetik Kompañatzen, gertatzen zuten kantak jantzen.

- 84. Etta heldre genium bere herrirat, inchtuitzen jitzia been sinagozetan, num extonatuik bai joten:
Etta heldre genium bere herrirat, inchtuitzen jitzia been sinagozetan, num extonatuik bai joten:

Kuntik jin zarko henni zuburtzia hau eta miakulu hotk?

- 88. Etea han maichtrian Senia? E tinea diethyeu horren ama Maria eta anayak, Talled,

Joseph, Simon et Judas?

- 56. Eta horren arrabak ez tutea oro gure astian? Nuntik beaz heldu zaitko gura hok oro?

-57. Ham gainetik eskandalizatiak zituen. Nana Belakik errantzizun: profeta bat

87. Nam gametik etan
etzu ohorik gabe ber hurrian eta ber etchian bezik.
" d. l. hamitrik in, heen Tschuts-goo

etja ohorik gabe beru nerrisaan etja
-52. Etja han etjizine miakulu hanitjik in, heen siuhit-gvoortakuna 7 la kaku

18. The ...

43

Jesus Khrichfoin Ebanjelio Seindia San Mathiun aabera,
Namalan garren Kapitulia

Juanes Batistain buria nechkato bat^{ten} errekompentia. Eriak
sendatiak 'tzu. Ogiak eta arrainak emendatiak. Sarrak
itbasuan gainian badialazu.

- B.1. Dembora hartan Herodes Tetrakak intzun ziin Jesusen fama,
- 2. Eta erten diji bere zerbitzariak: hau'uz Juanes Batista joia
phistu baita hilen artetik, eta hortakoty 'tzu hortaz iten dien
miakuliak..
- 3. Ezik herodesek Juanes hartu eta, estekatuik prebudegan erarraazi ziin herodiaden
bere anayain emaztia zela katu; ^{hain} horrekun egortia.
- 4. Juanesek erten jalkolaketz: etzauzu ^{gure} horrekun egortia.
- 5. Nahizitkejin hilaazi, baina ^{gure} bildar zuin, jalkolaketz profeta bat^{ten} dako.
- 6. horiek hola, herodesen sortzeko egunain urthe-burian herodiaden alaba gorte
guzian aintzian jantzatu zuin eta hain beste plazer in ziin herodesi;
- 7. Nun zinaikin hitzeman baizakon zer nahi galdin zerakon emain jalkola,
- 8. Ordian erten diakoju amak eskolatu zien bezala: henen burian eman
nezaazu plat bat^{tan} Juanes Batistain buria.
- 9. Erge haatik trichtatu zuin; baina zin in zielaaketz eta beretkin mahian
zitieneu gatik, manatu zuin eman zerakoten.
- 10. hortan igorri zitrin gizonak joinek mochtu baizaten leghua Juanesi

- 244
- B. 11. Ekharri zigien hain baria plat bat ^{tan} eta eman zigien mekato hari goinat
 eeman baizien bere amari.
- 12. hargatik hain dizipuliak jin zitzen hain goyblutzain altchatchea eta hortzi zigien; juan
 zitzen gea Isuli berri horren ematea.
- 13. hori jakin zienian Isulak, barka bat ^{tan} hautik juan zuen batkharrak lekhu desertu bat-tetaat
 hain juatia intzen baizaten jendeak, hiritaik huiñez jarraiki zigiaz kotzen.
- 14. hautikau baizialak ikhuti zuen jende tropa handi bat eta hartaz urrikaldutik sandatu
 zitzen eri zienak oro.
- 15. Ilhunaarrai baria ^{ba} dizipuliak jin zigiaz kotzen erratea: lekhu han desert'uzu eta
 jadamik berant; igortzkitzen jende horiek duatzala herritaak jatekuen eosta.
- 16. Sama Isulak erran zigien: etzu nesesario juan dituen: emeezie zihaitik jatea.
- 17. Iharduten diakozi: **et**zen hennu bost ogi eta bi arrain berik.
- 18. Ertu diez: ekhartzkitzie hurnat.
- 19. Eta manatu ondian populiai jar zain belharrain gainian, hartu zitzen bost ogiak
 eta bi arrainak, eta begiak zerurat altchatzen zitelaik brudikatu zitzen;
 ogiak hautsi eta, eman zitzen dizipulio eta hok aldi euzan zitzen populiai
 ogiak hauzi eta ase zitzen eta soberakinez bethut eeman zitzen haurabi
- 20. Guzik jau zigien eta ase zitzen eta soberakinez bethut eeman zitzen haurabi
 zaetra.
- 21. Sizkitartian jau zutenak ba zitzen bost mila gizon, Khoudatu gabe **Emaztekiak** eta haurak.
- 22. hortak behala Isulak igaanaazi zitzen dizipuliak barka bat-tetaat mannikin
 zuatzala hura bano lehen itsas adarrain haindigo aldeat hark populia espreitzen
 zien duuborian.
- 23. Iudiak igorri zitebian, mendi bat ^{ten} gaineat juan zuen batkharrak othoitz iteko:
 eta ilhundu zenian berbera han gerthatu zuen.
- 24. Arte hortan haatik barka itsasuan eridan hui kotzet bilinbata ziailagien,
 zeen eta haizia kontra baizen.
- 25. Sama Isulak itsasuan gainian jachelak hetaat jin zuen atsetko lau

- gaurren guardian.
- B. 26. Ikhuu zutenian itsatuañ gaurian ultjen zela trublatuik exten zizien: mamis bat upa
eta lastatuik oihu in zizien.
- 27. Bihala Jezu mintzatu zizierum exten zeelaik: fidantza ukhan'azie, mi mizu,
er lotsa izan.
- 28. Biarretik ihardesten jakolaik erran ziakozun: Iama, zu bazira, mana neyazu
zure'anal jin nam huren gaurian.
- 29. Eta Jezuik exten diakozu: zauri. Jentsi zenian biarre barkatik, hurañ gaurian
baziaulagun jiteko Jezu eanot.
- 30. Nana ikhustiaitkun haize azkar bat, beldurtu zimin: eta hazi zenian hur peat
juaiten oihu in ziakozun exten jakolaik: Iama, Salba neyazu.
- 31. Bihala Jezuik hedatzen zielaik eskia, hartu jin eta exten diakozu: fede
eskatuko gizonaz jertako indatu zira?
- 32. Eta barkaat igañ zienian, haizia baatu zimin.
- 33. Ordian barkan zienat jin jitzun eta aduaten zizien exten jakotelaik: Egiazki
Jinkuan semia zira.
- 34. Eta hura igañ zutenian, jin jitzun Genetareko lurreat.
- 35. Lekhu hartako gizonak haatik epaitu zuteneko, meztu zizien alde betan
orotaat eta eñman ziazkotzien eri zienat oro;
- 36. Eta ottoizten zizien utz jitzan hain arropain hegalañ hunkitjea; eta
hunkitu zutenak indatiak izan jitzun.

~~~~~  
Baniost garren Kapitulia  
~~~~~

Parisiannen errampen faltziak. Kanameandarra. Oiat

~~~~~

46

Sendatiak, Si garren aldikotz ogiak eta arrainak emendatiak.

B.1. Orian Terlatumetik jin ziziazkotzun Eskribano et Harisiano batzu erraita:

-2. Zertako zure dizipuliek hausten dute zaharren errampena: ezik etxe beñ eskia ikuzten ogia jateakuan?

-3. Eta hark ihardetiaikin erten diezue: zertako ziek ere hausten duzue Zintzuam manamendia

zuen errampenain gatik: ezik Zintzuak erran diei:

-4. Ohoratzak aita eta ama; eta onoe; hilaaz bedi aita edo ama madai katu dutkena,

-5. Nana ziek etxe duzue: noke ere erran baitutke aitari edo amari; nite Zintzuai iten duan

presunta, baliatuko zazu;

-6. Nahiz ez tieu hortako bue aita edo bue ama ohoratuko; eta zuen errampena dela katu

Zintzuam mania mul in duzue.

-7. Hijoakitat! urtsa pretsatu ziin zietaz, Bayatetik erten zienuan:

-8. Populu hunket ohoratzen nizi eppainez, baina horren bihotza urrun duzu ene 'auitk';

-9. Aufferretan ohoratzen nizi, eakatten 'tuzten dumberan gizonen dotrimak eta manamendiak.

-10. hortan bildutik jeudiat, erran zierun: intzun eta eudilga zazu.

-11. Etzi gizona zikhintzen ahotik sartzen dienak; baina gizona zikhintzen diena'uzue

ahotik atheatzen dena.

-12. Orian bue dizipuliat hurbildu ziziazkotzun erten jakotilaik: badakizia zure

ahotik hitz hori intzunetik Harisianak eskandalisatuik izan diele?

-13. Nana ihardetiaikin erten diezue: eue aitatzeru kuak epari ez tieu landaria errotik

atheatia izan duze.

-14. Deude erran dezateu: itzu 'tzu eta itsien aintzindari; itzu bat^{tek} gudarzen bade beste

itzu bat, biak arrollaot eortzen 'tzu.

-15. Harra~~sek~~ elhiaz jabetuik, erten diakoza: explika zazu konpauitza hori.

-16. Eta lehiketik erran ziatekuzue: onoe ere eudilgamenduik gabe zierzea ziek?

- B. 17. Ez turpa eundelgatzen ahotik sartzen dena Sabeleat baduala eta igortzen dela g^{re}et^{ik}?
- 18. Dena ahotik atheatzen dena bihotzetik jalgitzen dela eta horrek tiela gizona jikhintzen?
- 19. Ezte bihotzetik diatzen gogota gachtuak, heriotziak, adulteriak, l^ohi^okeriak, oh^oing^ouak, lek^oh^ou^okotat^oak faltsiak, eta blasfemiak?
- 20. Horiek^otz^ou gizona jikhintzen dutenak, dena eskiak ikuzi gabek^o ^{hartzen den} janariak, etzi gizona jikhintzen.
- 21. h^oan^o ^{h^oan^o} jalgi eta, juan ^{h^oan^o} ^{h^oan^o} J^oh^ou^o Lyoko eta sidonet^o alderditaat.
- 22. h^oan^o b^ost^oen^oak^o emazteki Chancunat^o bat^o, ^{tek} alde hetaik^o jalgia zenak, oihu^oz erran j^oat^oko^oz^ou: Ianna, Dabiden Sumia, urrikal, ite nitaz, en^o alaba Iebriaz sendoki^o tormentat^oia^o u^ozu.
- 23. hitz^oik ez diatko^oz^ou iharduten. Diripulak haatik^o hurbilduak othoizten j^oizen erten^o j^oat^oelak^o: igor^oaz^ou j^oeen eta oihu^oz ari banta g^oue^o ond^oetik.
- 24. Dena iharduten dezu erran^oz: enuz^ou igorria Macl^oko etch^oko gal^odiak den arditaat^o bezik.
- 25. hala^okan ere j^ou^o j^ou^o eta advatu^o j^ou^o erten^o j^oat^oelak^o: Ianna, I^oan^o ne^oaz^ou.
- 26. Iharduten diatko^oz^ou erran^oz: etz^ou z^ouz^ou hart^oia haurren ogia eta chak^ohurre^o emaitia.
- 27. hala^o u^ozu, Ianna, erten^o diatko^oz^ou: b^oana chak^ohurre^oiek j^oaten^o t^oie^o bed^oeen^o nautien nahit^oik e^ortzen^o d^oiea^o mit^okuak.
- 28. O^odiau^o ^{h^oan^o} ^{h^oan^o} iharduten^o dat^oelak^o erten^o diatko^oz^ou: o emazte^okiea, ha^ond^oia^o u^ozu j^oure^o fed^oia: gertha^o dat^oij^oula^o j^ouh^oak^o nahi^o u^ozu bezala. Eta o^oren^o b^orian^o h^oan^o alaba^o sendat^oia^o i^oan^o j^ou^o.
29. Lek^oh^ou^o hart^oak^o jalg^oit^oziak^oki^o j^ou^o j^ou^o J^oh^ou^o Galileako it^osa^o ond^oat^o: eta juan^o mendi^o bat^o ^{ten} g^oau^oat^o m^ou^o j^oarri^o bai^ozen.
- 30. ha^oat^o b^olden^o j^oiz^oiaz^o kot^oz^ou^o j^oendiak^o mult^ozoka berekin^o j^oust^oelak^o m^otu^o, it^ose, m^oain^ogu^o, ~~h^oan^o~~ eta beste^o h^oan^otz^o eri, j^ooinak^o ez^oarri^o bai^oz^outen^o h^oan^o h^ou^onetan mali

- eta oro sudatu jitzin;
- B. 31. Nun jendiat amiatuik baizandeu itkhuliz mutiatk mintzatzen, mangiatk ieltzen, ittiak itkhusteu; eta laudorioz altchatzen jizien Israelko Zinkua.
- 32. Nizkitarian Mulek ben digipuliat diththatu eta, erraz jizuen: nri kari' izit jizela han, zeen eta hiru egun huntan euekin baita eta ez paitu jatetkoik; eta etzil nahia igorri barur bidian ez daue amotkatik flakatuik bara.
- 33. hortan digipuliek esten diatkoie: nuntikan ukha'ndu' eremu huntan aski ogi hoin multzo handian asetzeko?
- 34. eta Mulek esten diez: jombat ogi'tzie? jappi, iharduten diatkoie, eta arrain jombaituo.
- 35. Manatu jün biar populiai jar jain lurrian;
- 36. jappi ogiak eta arrainak hartu eta ekerrak bihurtu onduran, hanthi eta eman jitzien ben digipulien eta digipuliek eman jitzien populiai.
- 37. Orok jan jizien eta oro ase jitzin: eta baatu jhustkez bethetik seiman jitzien jappi zeharzare.
- 38. Jan gutenak haatitk ba jitzin lau mila gizon haurrez eta emaztekiez kamyo.
- 39. Populia igorri eta, igaue jün barba bat-tetaal eta jün Magadaneko jhastak

Nama Sei garren Kapitulia

Sharisiannen eta Sadduceannen altcha'ria. Siarriku aithorra eta errekompuntia. Jan Khrichtok aurutzatzen diji ben hiltzia eta jhustia. Nakotchak ben buria' ukha in behar diela.

- B. 1. Ordian Sharisiannak eta Sadduceannak hurbildu jizias kotzen han kitzikatzen: eta othoizten jizien jerian eakhatz zezeen zerbait gauza estonagarri.
2. Nainan iharduten zelaitk erten diez: ilhustjia' barna erten diez:

Dembora garbi izan daga, ezik jeria gorri' uru:

3. *Gorizian* aldir: egun tempesta izan duzu, zein eta zeria lanotzen eta gorrichko bauta
4. *Khari* 'izie beaz zeria itchurapenain juyatzu: eta ez tutzea ^{Jinkuain} Jemboren seinaliak erantzun atal? Iende mende gachito eta infidel hunket galditen dizi zerbait ikusgarri eta etziakoze emain Iona profetaia bezik; hek han utziik juan zuin.
5. *Nizkitartian* jin jitzun diripuliat hura haindiko alditik ahazitk ogiak haitzeko
6. *Erten diezu*: *So* 'izie eta *guardi* 'mazie *Maritiamun* eta *Sadduceamun* altcha'ria
7. *Naiman* hunk elgarren artian jhuitatzu eta eren jizien: ogiak aladere etzin hartu.
8. *hori* zakielakoty *lehuk*, erran zierun: *gizon* fide eskadak, jertako jhuitatzu dize
9. *Oro* ez duzea eudilgatzu eta etziztea ohitzen bost ogiz hazituala bost mila gizon eta zombat zaetra eeman jintuzten?
10. *Eta* zappi ogi aski izan zela lau mila gizonen dako eta zombat zeharzare altchatu jintuzten?
11. *Jertako* ez tuzie eudilgatzu, ez uintzala ogiz nintzo eren nienian: *go* 'mazie *Maritiamun* eta *Sadduceamun* altcha'ria?
12. *Ordian* eudilgatu jizien etzela erran *guardi* 'maiz ogietako altcha'ria, baina ba *Maritiamun* eta *Sadduceamun* dotrina.
13. *hautikan* jin zuian Ieku *Philippen* *Cesareako* alderdi tarat, interroatu jitzun ber diripuliatk eren zeelak: nor dela diote gizonetk gizonain *Seuia*?
14. *Natzak* jiozie jela, eren *diakozin*, *Juanen* *Satista*, beste atzutek *liar*, beste atzutek aldir profetetaik bat.
15. *Saua* zietk, eren diezu *lehuk*, nor uizala diozie?
16. *Sinon* *Sarretak* ihanduten *Dakolaitk* eren *diakozu*: zu jira

Khrichto. Inko biziam Senia.

- B.17. Ichutik ihardustiaikun erran ziatozun: uros jira Simon Naziona,
egia ^{hori} ez dautzielakoty eakhatti haragiak eta odolak, baina ba zeritanduen ene aitak
-18. Eta nit erten dauzat, 7u jirela Sarras eta harri horren gainian
inen duala neure Eliza eta iferunko borthek ez tutela hura gainenduko
19. Eta enain tautzut zeritako ^{erresumakop} galkhuak; eta lurrain gainian estekatzu
zunak oro ^{zeritatu} estekatiak izain'tzu; eta lurrain gainian lachatu'ko'uzuna,
zerittan en lachatia izain duzu.
20. Dumbora burian manatu zitjin arima bat ^{ti} ez ertiaz hura zela Iehu Khrichto.
21. Ondutik hain zuin Iehu bere dizipulioz erantzaaten behar zela juan
Jehutaleneat eta hantzi jasau zaharren, eskribanuen eta aphioren
pintzien aldetik; hila behar zela izan eta beharkozela pliztu hiru
garren egunian.
22. Eta hartzen zelaik Sarrasiek, hain ziziatokun jalkika ertu jakolack:
Zinkuak ^{berbera} beira zitjala holakoik gerthatzetik.
23. Itzul ziaikun erran ziatozun Sarras: aparta hain, Satau, ene'auik,
estandalizatzen nit, zein eta ez partititok preetchatzen Zinkuan gauzak, baina
ba gizonenak.
24. Ordian Ichutik erran zuin bere dizipulioz: ene ondotik jin nahi dienuak
utkho in beza bere burian, har dezala bere Khutzia eta Sei negala.
25. Gik bere bizia salbatu nahi dienuak, galduko'ji; baina bere
bizia galtzen dienuak ene amokatik, hantseman diji.
26. Zer baliatzen zake gizonai mundu guzian iaztia, baldin eta

bere arimañ damia jasanañten badako? Edo zer trukadaz eñsten ahal
du gizonak bere arima?

27. Gizonain Sumia jinen duzu eiti bere angurietan bere aitan glorian;
eta ordian emain diji batkotchañ bere obren aabera.

28. Egiaz erter dāuziet hemur dēnate ~~zombait~~ ^{taik} ~~et~~ ^{tiela} hiten ikhuli
artio jiten gizonain Sumia bere erreumañat.

Hamazazpi garren Kapitulu

Zeru Khrichton gorphutjain Khambriamundia. Juanez Elia bitthkhatia
Lumatikua. Sedian indarra. Zeru Khrichton heriotia bigarren aldikotz
aruntzatia. Zazpi sotoke zerga. ~~Noitak~~ ^{hamar} sotoke elhuan jheza
bat ideina arrain bat ^{ten} ahiañ.

B. 1. Kantik Sei egunen burian Iepuk hastzen zitelañk berekin Sierre,
Taked eta Juanez hain araya, eimane jitzin batzter bat-tetañt mend
gora bat ^{ten} gaineñat:

2. Eta Khambriate jūñ heñ aintzuria. hain bitthastiat distiatzen
jūñ iruzkiak bezala: eta hain arropak bilakatu jitzin elhurra bezain
churi.

3. Memut burian ikhuli jitzien Noite eta Elia hañkin elhaka ari zela

4. Ordian ihardosten zelañk Iepuk erranziatozun Sierret: Ianna, hūñ
duzu hemene egoitia: ~~in~~ ⁱⁿ Ditzain hemene, zut nahi' ugulañk, hiru
etchola, bat zure, beste bat Noiteten eta bat Eliaten.

5. Nintzo jūñ onu, noiz eta ere lankho argi bat ~~te~~ ^{tek} inguratu baiziten

- eta lanhuam baruetik jalgi zuma botz bat erren ziena: hau'ura 10
 ene seme maista, zintan unta gurtatu bainu: horri beka zite.
 B.6. hitz horiet intzutiak^{kin} dizipuliet^{ak} ahurpe jarri zitzen eta hant^z izite.
 7. Iesu haalite hurbildu ziziezun eta hunkit^{zen} zitela^{it} erran ziezun: jeiki
 zite eta ez izan lotsa.
 8. Ordian begiak altchazia^{kin}, nehor etzizien ikhuti Iesu bezit.
 9. Eta mendia behera joat^zalait^{ak}, behut^{ak} erran ziezun man bat erren
 zeela^{it}: ez erran arima bat^{ti} ikhuti'uzien gaiza, gizonam semia hien
 artetik phiztu artis.
 10. horren gainetik galditen diakozi dizipuliet^{ak} erren dakotela^{it}: zistako
 beaz diote eskribanet^{ak} eliat^{ak} jin behar dela lehenit?
 11. Thardisten deela^{it} erren diezu: egia'ura eliar jitekua dela eta gaiza
 guziat^{ak} ezariko'ela been lekhotan.
 12. Nana erren dauzit eliar jadanik jin dela eta ez tipie epanta, bainan
 in diakotzie gorputzian nahi zutenat oro, gita berian pairaajit^{ak}
 diakozi gizonam semia.
 13. Ordian dizipuliet^{ak} enidigatu zizien Iuaner Natistaz mintzazieba,
 14. Eta jin zenian populiam'nat hurbildu ziziatkozun gizon bat joiat
 ham hinetan belhamitkatuit^{ak} erran baizakon: Iana, urrital zite ene
 semiaz, zein lematiko baita eta bortit^{ki} sofizzen baitu: ezik ardura
 surat eta ardura hureat eortzen duzu.
 15. Lakathi'izit zue dizipuliet^{ak} eta ezin sendatu'ize.
 16. Thardestia^{kin} behut^{ak} erren die: arraza sinhetz goor eta gachtua

noiz artio igam nio zietkilan? noiz artio jatain zintet? Ekhar' ~~g~~ie humat
haur hoi.

B.17. Eta mehatchatu ziin debria eta debria jalgi ziinu; eta han berian haurra Seudatia
igan ziinu.

18. hortak landa bijiriat hurbildu zitzen Jesusi segeeki eta errau ziatkozien:
zertako debu hoi ezin katatu duu' gure?

19. Zehutik errau ziezue; zien Sinesgoortasuna dela katu. Ertu dauzet eiki
baziu dute fedia senebe jikor bat berambat, errau zinderakete mendu' hui:
hementik haat igaan hai eta igaan baitetxe eta eluketu deure in ahal
ez deraketienik.

20. Nana debu mota han etzu katatu ohoitza eta baruraz berik.

21. Galilean zauden denboran Zehutik errau ziezue: gizonan Suisa gizonen
eskietaal ezarria igam dupe:

22. hidaajiko' ieie eta hiru garren egunian phiztuko' iye; ordian hantze
trichtatu zitzen.

23. Eta jin jienian Capernaumeat, Siarretu hurreandu ziziazkotzen zappi soloko
zerga biltzaliak eta errau ziatkozien: zien dauhiak ez tia zerga han jaatzu?

24. Na, errau ziezue. Eta etchian Sathu jienian, aintzintzen zizakolatik
Zehutik errau ziatkozien: zer idu' zangu, Simon? Luruko erregiet noen
garrik hartzen dute zerga edo arranda? Neen haurretak ala Kanyotiarretak.

25. Kanyotiarretak, iharduten diakozu. Neaz, ertu diakozu Zehutik,
haurrak petchak gabe' tzu.

26. Nana ez ditzaue eskandalisa amokatik, zazi itasoa eta aurthikazu

54

amig etan lehen lotzen den arraina athea'azu: eta hain ahua idoki onduran 12
harra-patuko baitu hartan hoita hamar soseko bat, har'azu eta
emeezu ene eta juretako.

---

berme zortzi garren Kapitulia

---

humilitatia. Eskandala. Ardi galdia in Komu-añtza. Anayaguako
Korrekzioia. Injuriaren barkhatzia. Zerbizariak Khundu emanaazten den
errege bat^{-ten} Komu-añtza.

B.1. Leore hartan hurrenda jiziazkotzen dizipulak Jesusi eriten gutelaik:
nor dela, uste'azu, handiena joretako errehumau?

2. Ordian haurño bat deitatu eta, heen erdian ezarri zinu,

3. Eta erran diezue: egiaz eriten dauziet, baldin ez pazezte Kombertitzen eta
bilakatzen haurño batzu bezala, etjizte Sarthuko joretako errehumau.

4. Aghalduko dena biāz haurño huen pare izain duzu handiena joretako
errehumau.

5. Eta holako haurño bat errejebitzen diena ene izenian, nihan
errejebitzen nizi.

6. Ene baithan Sinhestia'uten niniño hotaik bat eskandalisatu

diennan dako hobio'azu lezhotik eman dezakoten asto bat^{-tek} inguraazten

dien karri bat eta itsaso Solaat aurthia izatea.

7. Zori gaitz mundia eskandalak diela kausa. Nefario'azu haatik eskandalak
jinditen: baina zori gaitz eskandala emaiten dien gizonak.

- B. 8. Jure estKiak edo jure zanguak etKandalizatzen baritu, moich'azu eta
aurthik urrun jure'anik. hobio''izu bizian sartzia ~~esku~~ edo zango ~~bat~~
erikau igorria izaitia su eternaleat bi estKuitKin edo bi zangoiKin. ^{-tekin}
9. Eta jure begiak etKandalizatzen baritu, errotik atheraik gutaiKurrun
aurthik'azu. hobio''izu jureatko bizian sartzia begi batkar ~~bat~~ bi ^{-tekin}
begiKin ifernuko surat botatia izaitia bano.
10. Go''marie ttijinu hotaik ~~bat~~ ^{-ten} etKandalizatziag. Eten daujiet heen
anguriek juretan bethi ikhusten dutela juretan den ene aitan bisaya.
11. Eitk gizonan senia jin dupe galdu zenain salbatza.
12. Zer zaurie, gizon ~~bat~~ ^{-tek} batu ehun ardi eta hetaik bat errebelat dau,
ez titia menditan uzten lau etan hoita heneetziak errebelatu ez dienet?
13. Saldu eta harrazatzen ^{badu} du, egiaz eten daujiet gehio' plazer iten
dakola, erikau ~~galduegizetitia~~ lau etan hoita heneetzi errebelatu ez dienet
14. holetan juretan jin aitan nahia'izu ttiji hotaik bat bera ez
dau gal.
15. Jure anayak garzi bat iten badauzu, jaza eta buiz buru seindiaz
akozu in dien hutsa. Aitzu baritu anaya bat iazi dutKezu.
16. Ez pazitu haatik aitzu, hartzKitzu jurekin bat edo bi pretuna,
ainokatik eta bi edo hiru lekhuKuen erranaz pasatiak oro sostengatiak
izan ditu.
17. bek ez patu hiru hartzen, errazu Elizai; eta Elizai ez pada behatzen
phagau eta publikauo ~~bat~~ ^{-ten} dako atchikazu

B. 18. ZgiyKi: etu dajiet, kumam gauran estekatako thienak o

estekatako thienak: etu gauran lachatako thienak

lachatako thienak: etu gauran lachatako thienak

19. chatale etu dajiet, jietak biga diltu dajiet galchekotan

jeu naki du gawjetant bat, enama yam jayie jenetan du ene dajet.

20. Zyk nun ee daita biga ee hie puchua bilbiak ene yemnan, heen

esban inge. 21. esban himeutpuy jiyakolok dajiet, jama, enan jiyakoyur, ene anayot

esthatpuy man alij gupij lantthakto dajet. jayie alitane.

22. bilbiak etu dajet, jayie dajet, ena hie etu

hota hamejajie alitane.

23. hortakot jietako esthura Kongratu inge ena jeyon bat.

jumak naki utthas bayie khumiat enama: du jietpuy.

24. etu hie yam khumien galbet, jietpuy jiyakoyur hame naki

talenta jey jaykon bat.

25. Nela haak etu jayie nuntik ena, hie Nakhak manatu jey dajet

jeu jietu lue, hie ena, hamek etu jietant o jeyam jietko

26. jietpuy haak bilhauwkatik etu jietant jey etu jietak:

har jay jayntia ene esthan etu gupiat ityuko dajet.

27. esban nakhak haak wikkalut, ity jey etu lachata jiyakoyur du jey.

28. hantkan althata juetko hatpuy jey lannetant bat

- joimat gor baizaykou ehun Kornado: zingurretik lothuit ithotzko 16
~~peinean~~ ziankerun erten yakolaik: emak gor dutana.
B. 29. Jorbitzari launak othoitzen zium belhamnikatuit erten zielaik: hor'azu
ere eetzian vajintzia eta guziak ukhain'tzu.
30. Na, bana etzium nahi izan behatu; juan eta preso erarrazi zium gor guzia
jaatu arto.
31. Khutiaik haatik hain bote jorbitzari launak gor igaiten zen, danu
handi bat ukhan zizien eta juanik been nautai Khondatu ziaz kotzien gerthatu
zienak oro.
32. hortan bere nautiak ditthatu zium eta erten diakozu: jorbitzari gachtua,
othoitzen mitakalatz hie gor guzia barkhatu deat:
33. Ehiena biay bihar hie jorbitzari launaz mitakaldu ~~hau~~ ni hitaz in
nizan bizala?
34. Eta Koleran erari zium nautiak burrenen eskietat gor guzia jaatu
artionokuan.
35. hola hola inen dauzie ere aita zerukuat ez pra'uzie zium bihotzez barkotchat
zihaine aldan barkhatzen zien anayai.

Hemeetzi garren Kapitulua

Erkoutzaz, chikitatiez, huntaburez:

- B. 1. Disku horiet akhaatu zitienuan Isukik gerthatu zium jautea
Galileatik eta jin zium Iudako alderditaat Jordaneu haindik

aldiāt,

- B. 2. Joıntaāt jarrāiki baizizarkon jende multzo handiak eta han berian sendatu zituen.
3. hurbildu zizizarkotzun Harisianuak hura zertan jhoōra eruten jakotelaik: ~~baiz~~ othe dea bere emaztiān ustia zer nahi kasu?
4. Hardesten deelaik eruten diezu: ez tuzea iakurtu hastapenetik gizona in jienak, in jitiela gizon eta emazte? eta erran ziela.
5. Arrazoin hortaz gizonak utziko 'izi aita eta ama, eta joriko' uza bere emaztai eta biek bat inen dizie haragi bat tian
6. hortakoty ez ditzu biga, bana ba haragi bat bera. 6 beza beaz gizonak behech, hinkuak juntatu dena.
7. Erten diakozie: jertako beaz Moiselek manatu du ichkiot emaztai — Konitan emaitia eta etchetik Khuntzia?
8. Erten diezu: zien bihotzeko goortakuna dela kausa eman dauzkie Moiselek librantcha zien emazten usteko; bana etzūm hola hastapenetik.
9. Naiman ere eruten dauziet; uzten dienaik bere emaztia, baldin ez pada adulterioko kasia, eta beste bat hartzen badu, adulterian eörtzen dela: eta utzia den emaitia esposatzen dienaik, adulterian eörtzen dela.
10. Nue dizipuliek eruten diakozie: holakua bada gizonam iaitia emaztiān eetzian, etzu hūn eskontzia.
11. Erten diezu: orok etziozie hori in, bana ba ahala utshan duteuek.
12. Eik ba'tzu amam Sabeletik chikitatiak atheatzu baitira

69
eta ba'tzu beñ buriak chikitatzu' tuztenak zeritako errehumain ardiestekotan 13

Ahal dienuk endelga dezala.

B.13. Ordian eñman jiazkotzen ^{haur Hiji} batzu amokatik eta eskiak finka zitzen
^{aintzineat} eta othortu in zeran heendako: bizipuliek haatik idorki hartzen zitzen.

14. Nana hulumik erten diezui utzkitzie haur horiek eta ez debeka ene' anat jitetik
ezik horiek bezalakuen dako'izu zeritako errehumain.

15. Eta eskiak finkatu zerteenian, kantikan juan zuen.

16. Ordian burian hurrantzen jakolaik gizon gazte bat ^{tek} erten diakozu:

Nahi huna, zer ungi beka'ut in bizitze etemalain ardiesteko?

17. Zertako, ertu diakozu, diititzen ungi huna? Jinkua'izu bat haurik
huna dena. Nana nahi ba'izu bizian sartu, birazkitzu manamendiat.

18. Zoin? ertu diakozu: eta hulumik errauziakozu: nehor ez tutk hilen:
ehiz adulterian eñrako: ez tutk oihinguaik inen: lekhu kotatu faltzuit
ez tutk errain:

19. Hic aita ^{eta} amalohorazkik: eta maithatuko'uk heure protsinna heure
buria bezala.

20. Gizon gaztiak ertu diakozu: horiek oro biratu'tzil ene gartzetazunetik,
zer dut onu eskan? -

21. Nahi ba'izu izan perfekt, ertu diakozu Jekutik, zaza, ditzen
guziak Sal eta, beharrer eniazkitzu, eta ukhain diezue tresor bat
zerian; zauri geo eta Sei neyazu.

22. Diskur hori intzen ziennian gizon gaztia trichtetik juan zuen

Baritielakotz huntakun handiak.

B. 23. horren gainetik ihulak errazgiin bere diriguliek: egiaz ertu daupiet abeats

bat nekez sarthuko dela zerietako errehumen.

24. Herriy ere erran dezanjietan: aisi'o''uq kamelu bat-ti orratz bat-ten

chilotik igaaitia, abeats bat-ti zerietako errehumen sarthtjia bano.

25. Elhe horiek intzun justerian estonamendutik handerian ertu ziren

diriguliek: nor biay salba daiteke?

26. Ihulak haatik so'iten zeelak errazgiezun: hori ezinbestia'uz

gizonen baithan: bano lirkuan baithan zer nahi den in daitegu.

27. hortan siarrek ihardisten zielaik errazgiakozun: gut dakizun

bezala oro utzi ~~baitea~~ eta zu seitu bixitun, zer igau da biay guruko.

28. Ihulak aldiz errazgiakozun: egiaz ertu daupiet, ziek zonet

seitu bainuzie, gauzen arraberritjeko demboran, uiz eta er gizonian

seuia jarritko baita bere mayestatoko tronuan, jarritko zierela

hamabi tronotan eta juyatuko'tjiela Maeko hamabi jendakiak.

29. Eta ene amokatik utzi dukenak bere etchia edo anayak, edo

arribak, edo aita, edo ama, edo emaztia, edo haurrak, edo

alhorrak ehunka ordaina ukhan diela eta bixitze eternala.

30. Sana hamiz lehen zienak azken igau'tzu, eta azkenak lehen.

Hogoi garren Kapitulia

Langiliak mitiatjian. Bigarren aldikotz Jezu Khrichton

passionia haiphatia. Jbeduen Lemiak. Terikoko bi itsiak

20⁶¹

- B.1. Zerietako errehumak idu' iji gizon aita familiako bat zoina jalgi baizen
goiz goizetik langileen hartze ko bere mihatzeat igortzekotan:
2. Eta langilekin atordatu orduari Kornado bat alokairu izan gutela eguneko,
igorri zitzen bere mihatzeat.
3. Jalgi zelatik hiru garren orenan inguitian beste batzu itxuli zitzen
plazan auzer zaudela,
4. Eta erran ziezun: parte ziet ere ene mihatzeat eta zuzen dena eman
dauziet:
5. Hartan juan zitzen. Jalgi zuzen onu sei garren eta bedatzi garren
orenan, eta orobat in jiu.
6. Herriz ere jalgi zuen hametaka garren orentian eta beste batzu zitrelatik
batzeman erten diezun: zeretako zautzte henen egun guria lanian ari gabe?
7. Zeen, erten diakozie, nehoik ez saigitu galdin. Ertu diezun: parte ziet
ere ene mihatzeat.
8. Atsa jiu zuen erten diji bere mihatze ko nauti muthilai: langiliak
luthzkitzu, eta alokairia emeezu lehen azken.
9. Jiu zuenian beaz hamabi garren oretenako hiritsian laneat jiu zienuk,
Ahan bakotchak bere Kornadua.
10. Lehen jinet haatik uste ukhan jizien gehio' izan gutela: bera
ukhan jizien Kornado bedera:
1. Ukhanitakin arranguratu zitzen aita familiakuan Kontra,

62

B. 12, Erten gutelaik: indarrak jin hok oren batazkan'izu lauria 21
eta bi Kitartian gure bardi in'izu, nahiz gut jadan duin egunain eta
beruain jhizia.

13. Nania ihardesten datkolaitk erden diakoze: aichkidia, hobenikez tauput
iten: etzira enekilan komado bat-tez kombenitu?

14. Zuria dena har'azu eta zapa: nahi'izit eiki arkenik jin hui zuri bezala

luran.

15. G othe zaut ~~leku~~ nahi duanain itia? zuri begia gachtua dea in hui
nigalakotz? ^{haizu}

16. holetan arkenak lehen, eta lehenak arken izain'izu: eizk hanitak'izu
deiththaiak, bana gutiak hautaiak.

17. Eta Jerusalemekuan Telulek behechiki hartu zitjin huanabi apostoliak,
eta errauzierun:

18. Jerusalemek giatzatzu eta gizonain senia erraua izain diru aghozu
printzien eta eskribanen eskietat eta hiltzeak kondunatu'ize,

19. Eta phagamier errau diru, hura trufa, azota eta kuintzeka dezaten
auokatik, eta hui garren egunian phiztuko'izu.

20. Ordian zebeden ~~berme~~ aima hurbildu ziziatokozu bere senetkin,
advatzu zielaik eta heindako jebait galditen zekolaitk.

21. Zer nahi'izu, erden diakoze. Mana zazu, ihardesten diakoze, ene
bi seme hok jar ditela zure erremanan, bat zure eskuneko aldiau, bestea
berriz ezkerrekuan.

22. Nania Telulek ihardestian'kin errauziakozu: ez takjin zer

- galit'eu duzun. Eaten ahal duzea nit' edan behar duan kalitza? In ziozun, erten diezue.
- B. 23. Eten diezue: egia' uyu edan duziela ene kalitza: baina ene eskumian odo ezkerian jarziaz beza
batian, etzu ene ahalian horren emaitia: ene aitak eman' go diener emana izan duzu.
24. hori intzutiak'kin hamabi apostoliak bi anayen kontra asaldatu zituzte.
25. Jesusk haatik bere' anat ditthatu zituzte eta erran diezue: bada kizie nazioren printzet heer
manatzen dutela: eta handienek ba'utela boteren heen gainian.
26. Etzu hola izan zien artian: bainan zien artian handien izan nahiko diena, zien zerbitzari
izan dailela:
27. Eta zien artian lehen izan nahi diena, zien esklabo izan duzu:
28. hala uola hizonan sunia ez jaita jin zerbitzaria izaiteko, baina ba zerbitzatzeko eta bere bizia
emaitiko hantzen salbamundian dako.
29. Jerikotik jaigutzen zielaik, jende tropa handi bat jarraiki zizkaguz:
30. Eta bide bazterrian gaudu bi itsuk intzun baizuten Jesus igaiten zela oihu sten zizien
erten zutelaik: Tama, Dabiden sunia, urrikal zite gutaz.
31. Ojuliak haatik erten diezue hea ichildu'go' zuten. Ama hek gehio' oihu:
zizien erten zutelaik: Tama, Dabiden sunia, gutaz urriki utxan'azu
32. Izu ordian baatu zuzen eta ditthatu ordian erran diezue: zer nahi zie
in dezan zetan?
33. Eten diakozie: Tama, gure begiak idok' diten.
34. Hetaz urrikaldut' bezaz, Jesusk hunkitu zieztezen begiak: be'hala ikhuti
zizien eta bari jarraiki zituzte

1693

hōita bat garren Kapitulia.

Jesus Khrichtōn Jerusalemen triontan sartzia. Saltzaliak templotik
khasatiak. Niko ondo eihastia. Apheren printziak arrazoiūka
gahitiak. Si Semem eta biner hiltzalen baizhamena.

- B.1. Noiz eta ere hiorrandu baiziren Jerusalemāt eta jin Sethphageāt
Olibetako mendian ondoāt, bi dizipulu igorri zitziñ Jeshutik,
2. Erten zelaitik: zayte aintziman duzien herri hortat, eta bēhala
hatzeman droje estekatuik arto bat bere puilluaukin: tacha eta
ekharri'eraazie:
3. Eta nōbaitik zēbait erden badauzie, errokojie Nautiak horien bechar
badiela: hortan utziko zūztete ekharria.
4. horiek oro hola gerthatu zitziñ, nun Konistitu baizen profetarik erden
yienā:
5. Errokojie Sioneko alabai: huna nun hildu zaunan hie erregia
eztiik, jarria arto aman eta buztartia den hain une puilluan
gaminan.
6. Ivan zitziñ beaz dizipuliat eta in jizien Jeshutik errana.
7. Eta ekharri jizien arto ama eta puillua: beñ arropak heñ
bizkarrian ezarri onduran, heñ gaminan jarraazi jizien.
8. Jude multzo handi bat-tek hedatu zitziñ beñ arropak bidia haāt
-

- berte batzuk aldi, mozte zitzen arbole adarrak eta hedatzen
zitzen bak igau bihar zien bidian:
- B.9. hain aintzian eta ondotik gnatzan tropet, oihu'ten zizien, jotelaik:
hosanna (agur eta ohore) Dabiden semia: benedikatia izan bedi
Jamaia izenian heldu dena: hosanna, zeru guzien gainetik.
10. eta sartu zienian Jerusalem, hiri guzia jeki zuin, erten jotelaik:
Nor da hau?
11. Bana haikilakuek erten zizien: hau'ugu Jesu Nazareth
Galileako profeta.
12. hantik Jesu sartu zuin Jinkuain templuan eta kasatu zitzen
templuan saltzen eta eosten arizienak: uzkali zitzen diharu Khambragalen
eta Koloma saltzaleu althiak:
13. eta erran zizien: ichkiatia'ugu: ene etchia othoitzerko etchia
diththatia izan duzu: ziek bizkitartian ^{hantaz} in duzie ohoantei bat.
14. Ordian burbilde ziziazkotzen templuan itxi eta maingu batzu eta
Sendatu zitzen.
15. Aghuzen printzek eta lkrubamiek iKhustiaikin haatik in ziten
makiak, eta haurrak oihuka templuan erten jotela: hosanna Dabiden
semia, gaitzitu ziziezun arimaano,
16. eta erran zizien: aitzun duzia zer dioten hok? Sai, erten
diezu Jekulak. Schinere ez tuzea leitu: haurren eta dithian dieneu
ahotik atheatu'uzula laudorio hobeeua.
17. bek han utzi eta, hiritik kampo juan zuin Bethaniaat

mun baatu baijen.

36

B. 18. Nihammian hautik hiriat itzuli jenian, gotetu jün;

19. Eta oharituk jhiko oundo bat-ti bidian Sahetsian jenai, hartat jüan jün;
harta ostok bezik ez jaijen hatzenan erran jün: sekulan ez bedi
hitak pututikan jalgi. Eta ordian berian jhikotzia eihatu jün.

20. Hori ikhusiz dijigulak harrituk erten diez: nola eihatu da bat batian?

21. Jentuk iharduten delak erten diez: egiaz erten daziet, baldin bazi dute
fede, dudu mudak gabe, ez choitki jhikoze bat eiharraaz jindezaket, bainan
ono mendi hün erran jindezaket; jalgi hai hortik, sar hai itsaluan eta jüan
laiteke;

22. Eta fedeikin galduten 'tzenak oro othoitzen, ukhan 'tze.

23. Emploät jün jenian, apheru printziak eta populiän zaharrak hurbildu
giziaz kotzen erten jakotlak: jün botherez iten 'tzu gauza hotk eta uok
eman dazgu bothere hori?

24. Jentuk iharduten delak erten diez: nik ere galdinen daziet gauza
bat, eta erten badaazie, ordian erran daziet jün botherez iten 'tzu gauza hotk.

25. Juanesen batheya nuntik jen; jentuk ala gizonetak? Nana ~~bera~~
baithan iten jien zitelak:

26. Erten badün, jentuk, erran dazgu: jentako beaz ez tuzie sühisten?
Erten badün aldir, gizonetak, beldur gutzi populiän: ezik orok

ziautegien Juanes profeta bat ^{-ten} datko.

27. Iharduten zitelak beaz erran jien Jekeli: ez tiakizün. Ez daziet
baa nik ere erran, erten diez hark beriz, jün botherez iten 'tzu gauza hotk.

28. Nana zer idün zaurie? Gizon bat-tek bazitzi bi seme eta

gehienai mintzo zelak erran ziakezu: Senia, zara egun lanian — 4⁶⁷
artze ene mihatziar.

B. 29. hurrek ihardesten dakolakek erten diakezu: etxit uahi juan. Geo haatik,
urritutik, juan zuzen.

30. Inaiten delak bestiaun' uat, manee bera emaiten diakezu. Ihardesten dakolakek
erten diakezu: bariara, Zanna, eta etzuen juan:

31. Zoin da horietak aitan borondatia betha drena? Lehen, erten diakezie.

Zehuk erten ~~diakezie~~ diezu: egiaz erten dauziet publikametak eta emazteki

Kurritiak ziek bano lehen' sarthuko dela tinkuain erreman.

32. Egik zietaat jin duzu Inanea zuzentasunerko bidiaz eta ez tuzie Suthiti:

publikametak eta emazteki Kurritiek haatik Suthiti' izie: bano ziek nahiz

ikhuti' tuzien, ez tuzie ukhan ere Sendimendia hura Sutheteko,

33. Ai' zazie beste konpauantza bat: ba zuin aita familiako bat joiak

mihatze bat landatu onduran Sasi bat-ter inguatutik ezarri baizien,

eta hura zilhaturik hartan lako bat in zuin, hartak landa dorre bat,

eta laborari batzue etchezainguan emanik, hautik urrun juan zuzen.

34. Sizkitartian fruitien denbora hurbilgaiakin, binerrer bere muthilak

igorri zitjin bere fruitien altchazekotan. + jot, beste batzu

35. Dana binerrek, lothutik hain Schier, batzu hil zitzien eta bat

harrikatatu

36. Berri izotzean ziezterun lehen aldran bano muthil gehio' eta orobat

in zuzien.

37. Azkenian igorri ziezun bere Senia bere baithan iten zelak:

- beldur izain 'tut eue Sumian dako.
- B. 38. Dana biserrek Sumia ikhustiaikun erran zizien been baitan: hasasta
nun duin primia, gaurte, hit dezan eta ukham dizu horren primantza.
39. hortan hartu eta imini zizien mihatzetik Kampo eta bizia Kheudu ziakozien
40. iten duian biag mihatzian Naahia, zer inendu laborari beer?
41. Ertu diakozie: gizon gachto hek garratzki galaaziko'thi, eta ber
mihatzia etchetiarguan emain diji beste laborari batzier, zinetk emain
baitakote frutha bere durboretan.
42. Zinetk ertu dizu: behinere ez tuzea leitu eskritoretan: etchia iten
zinetk hui hartu ~~et~~ guten harria, lehen erkin harri bilakatu'uzu;
hola in diji Jannak eta estonagarri'uzu gure begien bichtan.
43. hortakotz ertu daupiet inkuam erretuma Kheudia izain jauziela
eta emana izain dela hanga fruthak ekhartzen'tien populiai.
44. eta harri hartaat eortzen dua yhorroskatia izain duzu eta gaineat
juaiten jakonai, lebertia izain duzu.
45. Kompaantza horiet intjutiakun aghuzen printziet eta sharisiannet
ezautu zizien hetaz mintzo zela.
46. Nahi zikezien hura hartu, bana populiai beldur izain zitzen, zein eta
profeta bat-ten dako baizaukan.

hotta bigarren Kapitulia

Errege bat-ten ezteyak. Cesarri eman bihar dela, Cesarri por dena.
hit batzuen phistia. Legia laborzki. Mesias Dabiden

69

Senia eta Tama

- B. 1. Lehenek iharduten deelaik, berriaz ere erten diezu Konyra autzetan.
2. Zerietako erchunak idu' ixi errege zen gizon bat, zoinak in baizitien bere Seniaen ezteyak.
3. Eta igorri zitziu bere zerbitzariak eztey etaat gomitatiaik zienen deiththatzei. baina etzizien juan nahi zuen.
4. Igorri zitziu oro beste zerbitzari batzu erten zeelaik: errazie gomitatiei? ene baskaria prest tzu, ene idiak eta gijentaazi' tzuak oro hilak' tzu, eta gaur guriak prest' tzu, gaurte eztey etaat.
5. Na baina hambat kasu in gabe juan zitziu, bat bere etchaldeat, beste bat aldi bere traturat.
6. Beste gaineatikuek, hain zerbitzariak hartu ondian, hil zitziu aprotuz Sutsituek.
7. Erregeak haatik hori jakui zienian, Koleran Sarthu zuen: eta bere armadak igorriak hiltzale hek galdu zitziu eta heen hiria erre zuen.
8. Ordian erten die bere zerbitzariak: ezteyak prest presta' tzu, baina gomitatiek etzizien gai jiteko.
9. Zarte beaz bide Kuntchetaat eta harayatiak oro gomitazkitzie eztey etaat.
10. hortan zerbitzariak bide taat-jalgi eta, bildu zitziu hatzenan guriak, gachtuak eta humak eta eztey etako mahiaa bethe izan zuen.
11. Sarthu zuen gea errege mahiaa zienen ikhusteko eta ohartu zuen eztey etako arropa falta zien gizon bat-ti,
12. eta erten diakozu: aichkidia, nola Sarthu jira heuen eztey etako

- arropa gabe? Ichil ichila baatzun duzu.
- B. 13. Ordian ureget erran jin bere jender: eskiaK eta jauguak estekatuik —
aurthik 'azie kamjoko ilhumbetaat; han izain 'tzu nigarrak eta horty
Karraskak.
14. Egit haitzak 'tzu diiththataik lana gutiak hautataik.
15. hortan Maritiamak jalgotzen zielaik elgar aitu jizien leuKhrichiton bere
hitzetan hatzenaitek.
16. Igortzen diatzkotzie beaz been dizipulak herodiannekun erteä: Nautia
bariaizien egiazkua ziela, egian eak hasten duzula Tinkuain bidia eta etzula
arima bat-ty behechkuaik iten; ezik etzaude gizonen presunai beha:
17. Erran nezaizu beaz zer daukezun: ~~idea~~ dea, ba ala ez, Cesarri zergaun
haizu
paatyia?
18. Nola haatik. Zuhutk baizakien been gachtakerian berri, erten diezu:
jertako, hijokritak, ~~chik~~ tzen muzie?
19. Eakata zaazie zergako dihuu phera bat, eta emaiten diakozie koruado bat.
20. Ordian Zuhutk erten diezu: nuena da Kuitch eta pil hau?
21. Eten diakozie: Cesarrena. horren gainian erten diezu: emazie beaz
Cesarri Cesarrena dena eta Tinkuai Tinkuaina dena.
22. Grejostu hori intzutiakun amiatu jizien eta han uzten gutelak,
juan zitzen.
23. Egun hartan jin ziziazkotzen saduceamak joinet baitiote phizteik
ez tela, eta galviten diakozie, errauez:
24. Nautia, Noitilik erran diji: haurrik utkhan gabe hitzen den

gizonan anayak ¹erjora bezala hain emaztia eta haurrak eman ditza ²⁷¹ ^{3.}
bure anayai.

B. 28. hori hola ba zituen gure artian zappi anaya zointaik leheina, ezkondur
eta, hit baita: haurrik ez paxien utzi 'izi bure emaztia bure anayai'.

26. hala hala gertatu ziakozu bigarrenai eta hirugarrenai zappi garren ean-
Kuan.

27. heen orain ondortik hit izan zuen emazte hura.

28. Shizten dienean biay zappi hetaik zointak ukhain du emaztetako? ezik guziek
ukhain diez.

29. Marditen delaik ¹lehuk esten diez: enganamendian zizte ez jakinez
eskriturak eta Tinkuan botheria.

30. Ezik shiztu ondrian, ez gizon ez emazte, nehor etzi, ezkonduko: bana
jerian izan 'izu Tinkuan anguriak bezala.

31. Eta shiztiar bezantate ez tuzea iakurtu Tinkuak esten dauzien hau:

32. Ni nik Abrahamen Tinkua, Isaakun Tinkua eta Jakoben Tinkua?
Ez tute hilena, bana ba bizien Tinkua.

33. horiek intzutiakien jende guzia amiatuik ziozun hain dotrina.

34. Jakin zutenian haatik ¹haritiamak ichilaazi zitien Sadduceamak
elgarre''an at bildu zituen:

35. hetaik bat-tek, zoina baxen legeto dotor, hura zertan joorak, galdun
ziakozun:

36. Nautia, zoin da legeto manamendu handia?

37. Lehuk esten diakozu: maithatuiko 'uzi zeure Tinko Taina

- zure bihotz guziar, zure arima guziar, eta zure izpiñtu guziar.
- B. 38. hori'ugu manamendu handiena eta lehena.
39. Eta hori iduri bigarrena'ugu; maithatuko'ugu zure protimua zukañ buria bizala.
40. Lege guzia eta profetak bi manamendu horietan hestetu'tzu.
41. Nizkitartian bildiak zelaitz haritiamak, Jekuntz galdituen diru;
42. Ertu delaitz: zer zangie khrichtoz? noen semia da? Dabidena, ertu dirioje
43. Nola beaz, ertu diru, Dabidek izpiñtu deititzen du Tanna, erranez:
44. Tannak erran diji ene Tannai: jar zite ene eskuneko aldiari, nik ezar artio zure etxerak zure zanguen jeko?
45. Dabidek deititzen badu beaz bere Tanna, nola da hain seme?
46. Nehok ezin eman ziakozun errepostuik: egun hartatik haat nehor etzuen mentuatu hari galdeitzatzen bat-ten itea

hota hiru garren Kapitulu

Jesu khrichton diskusa eskribamuz eta haritiamuz.

- B. 1. Udian Jesu mintzatu zuen populai eta bere diriguties,
2. Ertu zelaitz: Moitelen predikatozan jarri'tzu eskribamatz eta haritiamatz.
3. Beira beaz eta intzikitze horiek ertu tuztenak oro: bana etziztela ar heen ubren aabura.
4. Gik estekatzu'tzie Karga goorak eta ezin jadanerkuak, eta gizonen soin begitan epartzen'tzie: berik haatik erki bat-tez etzie nahi higitu.
5. Neen obra guziak iten'tzie gizonen ikhutiak izaitz'atik; hortakotzat zabaltzen

- Itzi been pergamiat aphaanduk garnidura ederrez:
- B. 6. Naithe 'tzie aphaairutan lehen lekhiak eta sinagogetan predikatoi hantatienak,
7. Laket bizie ere agur ukhaitia plazaru eta gizonak erran degeeten Nautia.
8. Nana ziek etzazicela guthizia^{erizant} deiththa zitaten Nautiak, zeen eta ez paituzie nauti bat bezik eta guziak anaya baiziezte.
9. Ez deiththa ere uehor aita lurrain gainian, ezik zerietan den aita'uzie batkharra.
10. Etzi zartela deiththa dotor, zeen eta zien dotor batkharra Khrichto baita.
11. Zietan den Naudiena izain duzu zien zerbitzari.
12. Nor ere eiki altchatuko baita, aghaldia izain duzu: eta aghalzen duna aldi altchatia izain duzu.
13. Jori gaitz zier, eKribano^o eta Nairiano^o hijokritak, zeen hestek baituzie gizonen antzian zerietako erreuma; ezik etzieta zihauk sartzen eta ez' tuzie nahi sartzea utzi sarthu nahi luketenak.
14. Jori gaitz zier, eKribano eta Nairiano hijokritak, zeen jaiten baitzie alharguntzen etchiak zien othoitzi luriekin: hortakotz ukhain duzie juyamundu garratragua
15. Jori gaitz zier, eKribano eta Nairiano hijokritak, zoinet inguatzen baitzie itasua eta lurrain gizon bat-ten juidutzeko; eta in deusan, zihauk banu bietan gehio' ifernitko seme iten duzie.
16. Jori gaitz zier, itsu gidairiak, zoinet baitiozie: nobaitet in dezan jiu temphuar, deus etzu: iten deunak haatik temgloko urthiaz, atchiki behaiz.

- B.17. Erhuak eta itriak, join othe handio, urria, ala urria Santifikatzen den
 Tempua?
18. Aldariak jin itia deus ez tela droje; baiman iten dienak hain gainian den
 presentaz, atchiki behar diela.
19. Itsu gietzen bezalakua, zer da biak balioso, ^{presenta} ~~esteloso~~, ala ^{presenta} ~~esteloso~~ Santifikatzen
 den aldaria?
20. Jin iten dienak aldariak, hartaz eta hain gainian den gauza guztiez iten diji.
21. Eta tempuek jin iten dienak, hartaz eta hain gainian egoiten denaz iten diji.
22. Orobat jeria jin iten dienak, lukuam tromaz eta hain gainian jarririk donaz
 iten diji
23. Jori gaitz jier, ~~elkribak~~ ^{hijokritak} eta ~~haritiano~~ ^{hijokritak}, joinet praatzen baituzie
 ahamendain, anethuain eta kuminain detchinra, Sahetsat exarri legetko
 egintze handienak, nola baitira, justizia, mikskordia eta fedia: hok jitzun
 beiratu behar jin'tuztenak, bester faltarik in gabe.
24. Itsu gidairiak, itzitzen duje edaria ulitcha bat ihete beldurrez, eta haatik
 Kamelu bat ihetzten duje.
25. Jori gaitz jier, ~~elkribak~~ ^{hijokritak} eta ~~haritiano~~ ^{hijokritak}, jeen garbitzen
 baituzie basuain eta platain Kamjua, eta barney bithiak baiziete
 ohonkeriak eta lohikeriak.
26. Haritiano itia, garbi jazu lukuik basuain eta platain barua,
 anokatik eta Kamjo, alderdia garbi izan da.
27. Jori gaitz jier, ~~elkribak~~ eta ~~haritiano~~ ^{hijokritak}, jeen idu baituzie
 nobi churitu batzu, joinat eder baitira Kamjoz gizonen begitan

- nahiz barniak bethiak tuzten hil bezurrez eta uztelkeria guzietz.
- B. 23. halabala ziet ere kampoz justo idu' urie gizonen bichtan; baina barnez bethiak
 ziezte hipokrisiaz eta inikitatez.
29. Jori gaitz jier, elkrubano eta shailiano hipokritak, joinek iten baitutzie
 hobiat profeter eta aphaintzen justien orrhaitzazpenetako dien obrak,
30. eta baitiozie: izan lagina gure buhaznen demborakotak, ez gintzin launduko
 profeten odolain ichustzen.
31. hortak beretik zihain kontra mintzo ziezte erramz profetak hil tuztuen
 haurrak zieztele.
32. Betha jaze zien aiten izaria.
33. Inge bipera arrazak, uola ihet inen dujin iferniko sugari?
34. hortakotz igorriko taugiet profetak, zuhurrak eta eskribak, eta batzu
 hilen tutzie, bste batzu kunitzefikatuko; bste batzu berri azotatuiko zihain
 sinagogetan eta perseitutuko hiriz hiri;
35. Eror daun amokatik zien gaineat ichuria izan den odol justo
 guzia lurrain gainian, hasi Abel justian odoletik eta Zakarias Narakien
 senian odol eano, joia hil baituzie templuan eta aldarian artian.
36. Egiar esten daugiet hek jentsiko diela jende meude huren gaineat.
37. Jerusalem, Jerusalem, joinak hiltzen baitutuk profetak eta
 harrikatzu hire' anat igorriak denak, zombat aldiz nahi ukhan' tiaz
 hire haurrak bildu, oilo bat-tek bere chitak biltzen' tien bezala ber
 begalen perat eta ez tute nahi izan?
38. heldu' uru dembora joitau zien etchia hutsik gelortuko baita

B. 39. Ezik erter dāuziet gehis' emuziela ikhuliko erran artho: beuei Katia 13.
izan bedi Taumain izenian heldu dena.

Hoita lau garren Kapituluia

Jerusalemen funditziar eta jinyamenduko egunaz. Shikotziain
Koupaantza. Zerbitzari huna eta gachitua.

B. 1. Jesus jalgiz yeniau timplotik, dizipuliat hurraude ziziazkotzun hari
eakasteko timpluain obradura.

2. Nainan hark iharduten zeelaitk erran ziezun: ikhusteu 'tzie hok oro? egiaz
erten dāuziet ez tela henen baatuko harri bat bestiaun gainian.

3. Eta jarriik zolaik Olibetako mendiaun gainian, hurbildu ziziazkotzun
dizipuliat behechiki, erter yatkotilaik: erran 'erpaunzu inuiz gerthatuiko den
gauza horietk eta horien jiteko. Eta mendiaun atkhantziaun seinalia joan den.

4. Jesus iharduten zeelaitk erran ziezun: go'' mapie nehok etzizarten
ilusi:

5. Zeen hanitzak jinen baitira eue izenian erter dutelaik: ni nuz
Khrichto eta hanitz ilulituko 'tzie.

6. Intzumen ^{ere} dazie mintzatzue gerlez eta gertu famez, bainan guardia
nahastetik, ezik gauza horietk jin beha''izie, bana etzu hortau geldituko.

7. Ezik altchatuko 'uzu populia populiaun Koutra eta erreburua
erreburuaun Koutra; eta izan 'tzu izurritiak, gosetiak eta lor ikharak
lekhu batzutan.

8. Eta horietk oro izan 'tzu dolorea hastapenak

- B. 9. Ordian debollamendian ezariko eta hilen jünjtete, ba eta nazione guzietan
 hastiatuko ene izena dela Kahu.
10. Ordian hanitzak eskandalizatuko 'tzu, batat bestia trahituko eta hastiatuko 'zi.
11. Hanitz profeta faltsu agertuko 'tzu eta hanitzak ilusituko 'tzie.
12. Eta inikitatia emendatuko delakotz, hanitzek Kaitatia hoztuko 'tzu.
13. Aana azken plumbri 'ano irauten diénak, hura 'tzu salbatuko duia.
14. Eta errekinako ebanjelio hau predikatia izan duzu mundu guzian,
 lekhuiko izan dan nazione guzien dako eta ordian izan duzu atxhabautza.
15. Noiz ere beaz itxhuliko baituzie lekhu Seindian dela Daniel profetaz —
 anontzatu desolazionian lastadura okhaztagarria, leitzek diénak eudulga dezala.
16. Ordian Judean diénak, iher duatzala menditaa.
17. Cellatian dena ez bedi jentz bere etxutik zebaiten eemaitiko.
18. Eta alhorrian dena ez dailera itzul bere arropain hartzeko.
19. Nainan jorigaitz izorra edo unhide diener egun hetan.
20. Izazie beaz othoitiz zien iher jaitia ez dan izan negian edo iatkoitzaikui.
21. Ezik tenore hastako debollamendia handia izan duzu, halakua nure,
 ez jaita izan mundian hastapenetik oai artio eta ez jaita izan
 behinere.
22. Eta egun bek ez palira laburtiak izan, nehor etzun salbatuko:
 bainan hautatien gatik egun bek laburtiak izan 'tzu.
23. Naldin ordian nobaitek ertek badauzie: kuma nun den Khrichto
 edo horra, ez luhetiz:
24. Zeen agertuko baitira antekhrichto eta profeta faltsu batzue

781

Joinek inen baituzte miakulu handiak eta gauza estoragarriak, ^{ahat}
ilutzeko gisan (~~bat~~ ^{ahat} baliz) hautatiak berak.

B. 28. Aintzinitik ertu dāuziet.

26. Ertu badauziete beaz: huna nū den desertian, etzier tēla jalgi. Huna nū
den etchiām barinān, badiote, ez lūhetz.

27. Gik chimichta bat irukiaū jeikitze ko lekhitik jalgi eta, etzateko lekhiān
frichter agertze du beala, iām duzu gizonān seiniaū jita.

28. Gorphutza iām du lekhu guzietan bilduko'tzu arsamak.

29. Deboillamenduko egun horien ondutik behala irukia nabartuko'zu eta
argizayak etzi bere argia euaū, zerutik izarrak eoriko'tzu eta durduratu ko
zeruko puchautzak.

30. Ordian agertuko'zu zerian gizonān seiniaū seinalia eta lurreko jende
guziak nigar dolamenezkotan iām'tzu: eta ikhuliko'zie gizonān seinia
heldu dela zeruko lankuetan puchautza eta mayestate handi bat-tekū.

31. Eta igorriko'tzi bere anguriak joinek intjunaaraziko baitute trompeta bat-
ten joine handia: ordian mundiaū lau basterretak, zerutako goreketik
aſhat etaanoſkuak, bilduko'tzie haū hautatiak.

32. Shikotze bat-ten komjaautza jakintsun jar zier te. haū adarrak guri
diehān, oſtuak atheatzen diēnān, badaſkie uda hurbiltzen aū dela.

33. Ziek ere hala hala, gauza horiek oro ikhusten'tzizienān, jakū'azie
lūkuān erreſuma borthetaat hurbildia dela.

34. Eziaz ertu dāuziet, jende mende hau ez tēla akhakatuko nū ez diēn
gauza hok oro komplitzu.

35. Zeria eta lurrea igāaū'tzu, ene hitzak haatik igāaitako egū'tzu

8. 36. Nasa nehök, Salbu aitat bat harrik, ez eta ere jerritako angurick ez
tiakizie egun eta oron ham berri.

37. Eta Noem dumberan gerthatu zena, igain duzu gizonain semia jiten denian.

38. Gite huraldian aintzuko eguntan gizonak ari baiziren jaten, edaten, eskoutzen
eta eskoutza iten, Noe arkhan sar artionoko eguneans;

39. Eta ez baizuten, ~~marukdia~~ jin tenoreans, ezantzu huraldia joinak oro jian
baizitien, hala hala igain duzu gizonain semia jiten denian.

40. Ordian alhorrian igain diren bi gizonetarik bat hartia igain duzu eta beste
bat utzia.

41. Eiharau ehotzen ari diren bi emazteketarik, bat hartia eta bestia utzia
igain duzu.

42. Hau biak erne, jeen eta ez praitakizie joia orenez jinen zaurien zien Tama.

43. Jakin'azie haatik aita familiakua balaki joia orenez jitekua den

ohona, seurki eta halere erne egon laitekeru eta eliozi utz ber etchian
zilhatzea.

44. hortakotz biak zaitte prest, jeen gutienik urte'uzietarik gizonain semia
jinen baita.

45. Nor dela, daukeru, zerbitzari fidel eta prudenta joia bere nautiak ezarri
baitu bere sehi guzien nauti mutil, eman dejen jatekua tenorian?

46. Uroz zerbitzari hura joia, jiten denian nautia, hatzenaiten badi hola
ari dela.

47. Egiaz ertu dauziet ezarriko diela bere huntatan guzien nauti lekhatko.

48. Zerbitzari gachito hark aldy errandyan bere bihotzian: berantesten

dik' nambiat jita:

dik nauttiat jeta:
 B. 49. hortan ~~h~~ ~~ail~~ela buu Shi launen joiten, jata eta edata ~~de~~ palu

hordiekini:

So. Zerbizari horren nautia jinen dugu igui Katzen er ten egunian eta ez takeren
oreniau:

Sl. Sta behechiko'izi, eta emain diakoze hipokriten bizimena — .

Nan yain ²⁷ nigar eta horty Karraskak.

hvitá bost garren Kapitulía

Namar birjimat. Zerbitzarien talentak. Arken egunko juse
dibinuain sententzia.

B. Ordian gerintako errehumak iduriko'yi hamar birjina heer goimet
 been lanjak hartu ondian jua baiziren Senhar emarte espos batzuen
 aintzincat.

2. betai'kan bost zitzum erhuat eta bost ~~zest~~ zentzudunat.

2. betai kan vork syjen eenen
3. Erho zien bost het, lampak hartjaiken, ~~et~~ etzijen **Berekin** olioik hartu.
N. l. l. een unritan oliva hartu zijen.

4. Zentjendurek aldiz beën lampetkin beën untjitan olina hartu zizien.

5. Gizon errotak berantzen ~~idatzen~~ baitien jitia, lo asman sartu zituen eta
ge" lokhartu.

6. Nana ganderditan oihūn zizien: kuma esyotani nū helou du, zarte hām
aintzineāt.

7. Ordian birjina hek oro jeiki' zitjun eta been lampakaphandru zitpien

8. 2. Naiman erhuet chuherrer erran jien: Emanezauje jien oliotik, jee eta 12
gure lauryak hiltzen ari bada.
9. Chuhurret ihardeti jien erren zeelataik: Ez, bilduraz jina eta dezaun aski izan, ..
jaste lehen 'Saltzaleta' eta eozajia.
10. Jutatjaleak beaz eoztea, gizon erjota jin jina: eta prest zienak baitkin sarthu
jitzen esteyetan eta bortha hitia izan jina.
11. Noz bait jin jitzen gaineako birjina erren jutaleak: Iama, Iama,
idok dezaun.
12. hark haatik ihardeten deelaik erren dezu: jintjinez erren daugiet —
etjintetala erantzen.
13. Igon beaz erne ez takizialakoty eguna ez oreua.
14. Jintua ari'uz eiki gizon bat bejala, jona lotjea jualaik jidaya luze
bat-ti diiththatu baizitien bea jorbitariak eta heen eskietan erari baizitien
bea hunitasunak.
15. Iman ondian bat-ti bost talenta, bustia biga, eta buste bat-ti bakhar bat,
bakotchai bea hedadurain aabua, eta behala jina jina.
16. Bost talenta beaz ukhan jitiene jina eta, hek baliarjiek, irazi jitzen buste bost.
17. Orobat biga ukhan jitiene ere, buste biga irazi jitzen.
18. Bat bezik ukhan etjiene aldir jina jina eta burrian zilho bat in ondian
han gorde jina bea nautian dihuria.
19. Nizkilarian deubora pluzka handi bat-ten burian, jin jina jorbitari
heen nautia eta khundiak emanaazi jierterun.
20. Eta bost talenta ukhan jitiene ekharri jiaz kotzen buste bost talenta

erten jakolait: Iama, bost talenta eman zindazkian, horra bost bost 19⁸²
iraagi tuanak.

21. Iru nautiak erten diakoju: mita'uk zerbitzari hui eta leala, iyan
hizalakoiz fidel gaur a ttipitan, handier buruz ezarriko hut: Sar hai hie
nautiam bozkarian.

22. Si talenta ukhan zitien berri juan ziakojun eta erten diakoju: Iama,
bi talenta eman zindazkian, horra nunt^{tu} hui iraagi tuan bost biga.

23. Iru nautiak erten diakoju: mita'uk zerbitzari hui eta fidel, leal
iyan baihi gaur gutitan, hanitzak ezarriko' hat hie komendian.

24. Iru nautiak ziakojun ge^o talenta bat bezik iyan etziena, erten dakolait:

Iama, baziaizut gizon goor bat ziela, biltzen dugula ^{urta} erein ez tuzun lekhiari
halanola biltzen baituz deusere imini ez tuzunian:

25. Iru beldurez biak juan minduzun zure talentam lurrari gordatzea.

26. Nautiak haatik ihardesten jakolait, eman ziakojun: zerbitzari gachto
eta anferre, babakien urta biltzen duala erein ez tuzun lurrari eta biltzen duala
deusere barreatu ez tuzun lekhiari:

27. Ahar hien biak ezarri ene diheria bantierretan amokatik eta jiten
mizunian neuria ukhan nezan bue intresakien.

28. Khutzakojie biak talenta eta enazie hamar talenta' tiena.

29. Gik diena eman ziakojun eta ausarki, bana ez tuzun, iduz diena bera,
kheudia iyan ziakojun.

30. Eta kamjoko ilhumbitaat aurthik' azie zerbitzari ez deus hori. Han
iyan hui nigarrak eta hosty karraak

31. Gizonain Senia jiten duian bere mayestarian bere auguriez

20⁸³

laundia, ordian jarriko'uz bere mayestateko tronian gainian.

32. Eta nazione guziak bildiak dielaik, batzu bertetaik behechiko'tzi,
artzain bat-tek ardiak atxerretak behechten ditien bezala:

33. Ardiak ezarriko'tzi bere eskuineko aldiari, atxerretak aldi ezkerrekuari.

34. Ordian Erreget errain dizi bere eskuineko aldiari'tienex: zauste, ene aitain
benedikatiak, atchikazie mundain hastapenetik ziendako prestatia den errechuna.

35. Ezik gote izan dizi eta eman daazie jatea: egarri izan nugu eta eman
daazie edatea: arrotz minduzun eta atxurbia eman daazie:

36. Buluzia, eta estali nuzie: eri, eta ikhustea jin jarriatet: preso, eta jin jizte
nuzun lekharat.

37. Ordian justiek iharduten dakotelaik errain diatopie: lauma, noiz ikhuli
zituin gosia eta eman dauzuin jatea: egarria, eta eman dauzuin edatea?

38. Noiz ikhuli zituin atxurbeik gabe eta etchian sarraazi zituin: edo buluzia
eta bestitu zituin?

39. Edo noiz ikhuli zituin eria edo prehenduan eta jin gisa jure'auat?

40. Eta Erreget iharduten deelaik errain diezu: jintzinez exten daupiet, ene
amaya hotaik den Hippiener in duzien aldi guziet, nihanu in daazie.

41. Errain dizi geō ezkerreko aldekuar: aiparta jizte ene'auik, madarikatiak,
jizte debrian eta han augurien dako prestatia den in eternaleat:

42. Ezik gosia izan nulk eta eztaazie eman jatea: egarria eta eztaazie eman
edatea:

43. Atxurbeik gabe eta ez nuzie etcheat hartu: buluzia eta ez nuzie estali:
nindukam

eria eta prebuer eta emujie bisitatu.

21⁸⁴

44. Ordian ihardesten ditelaik errain diakoje: Sana, noiz ikhuli jitu gosi a,
edo egarria^{edo} athurbik gabe, edo buluzia, edo eria, edo preso, eta utzi jitu launtzaiak
in gabe?

45. Sana ihardesten delaik errain diezu: Egiaz eren dauziet ttipien hotaik

bat-ti utzi urien iteko aldi guzietz nihauri faltatu urie.

46. Eta ordian hok juan'tzu. Su eternalak, jurtiak aldi bizitze eternalak.

185

hoita Sei garren Kapitulua.

Azken auzaria. Gorphutj Seindian Sakramendian establitzia. Iesu
Khrichton prasionian ichtoria

- B. 1. Naatu zein diskua horien itetik Iesutek erran ziin ber dizipulak.
2. Naakizie bi eguneri burian Nazko inen dela eta gizonan senia
eriana izan dela kunitzekatua izaiteko.
3. Ordian aghuzen printziak eta populuko zaharrak bildu zituen Caiphas
deitituen zeu aghuzen printzian salaak;
4. Eta batjarre atchiki zizien Iesutek adutki eskuratzeko eta hilatzeko.
5. Hargatik erren zizien: hori etzun in behar besta egunian ez taun izan
amokatik nahasmenduik populian baithan.
6. Eta Iesu gerthatzu zelak Simon lepradunian etchian,
7. Inan ziziatkozun emazteki bat albatzeko untzi bat eskian ungender
preziatu bat-tekun, zoma nahian zelak ichuri baizakou burian gaineat.
8. Dizipulak haatik hori ikhustiaikin samur gorritu zituen ziotelak:
zertako audea gauza hori?
9. Ezik Kharis saltzaittekezun eta balua eman beharrer?
10. Nana Iesutek jakielakoty zer zioten, erren dieu: zertako iten duze
beltzuri emazteki hori? ezik obra hun bat in diji ene eetzian.
11. Bethi ukhain'tuzie eiki jobriak zien artian, bainan in ez unje bethi ukhain

- B. 12. Ungendu hwi ichuwi'ij; ene ihortztek, ene gorphutjam gaineat. 286
13. Zintzuey erten dāuziet Ekaupliu hau predikatsen den lekhu guzietan, erran munduko, dutela horren laudorietan obra hui bat in izan dela.
14. Odoan Iuda Icariste dithtzen zen hamabi apostoliak bat juan zūm ashepea siintzetaat,
15. Eta erran diezun: zer nahi daazie eman eta hura eskuratuko dāuziet? hitz horren gainian hitzeman ziazkotzen hita hamar dihun gheza.
16. Hantik haat guatiau diezun heen ekkietan hain ezartzeko.
17. Bizkitartian azimen lehen egunian juan ziazkotzen dizipuliak lehen erten yakotelaik: nūn nahiya presta deauzunin jateko Bazkua?
18. Lehenik erten diezu: jaste hiritat hula kam'nat eta errokoje: Naahiak meputzen dāuzu: ene duubora hurbildia'uzū, juan etchiāu Bazkua in go'izit neure dizipuliekū.
19. Dizipuliek in jizien lehenik erran bezala eta Bazkua prestatu jizien.
20. Ihundu zenian jarrū zūm biāz nahian bere hamabi dizipuliekū.
21. Eta jaten ari zielarik erran diezun: egiaz erten dāuziet jietarik bat-tek salduko nuela.
22. Elhe horrek hantz trichtatu jitzin eta batbederak galditen ziakozun: launa, ni othe nū?
23. Lehenik ihardesten deelaik erten diezu: ni salduko nūi skia euekū platian ezarritko dienaik.
24. Gizonam seniaz bezan batian, badiazu, hartaz ichkiatia dūi bezala: bera zorigaitz gizonai zointaz salda izan baita gizonam senia

- hobio' jukerun giron haindako sekulan ez galariz sortu.
25. Hargatik ihardesten dakolait Judasok, joinek Saldu laizien, erten diakozu:
ni niza, Naulia? erten diakozu, zu bera.
26. Sirkitarian aufaiten ari zelaik, latalik hartu ziren ogia eta bundkatu
ondrian, hautsi ziren eta emau bundizigulak erten zelait: har eta
jan zaje: han'igu eue gorputza.
27. Eta hartzen zelait Kalitza eskerrak emau zituen eta emau ziezun
erten zelait: edan zaje huntait guriet;
28. Gik testament berriko eue odola joia iduria izan baita
han'igu r
hautzengat bekhatien barkhamundian dako.
29. Eta erten daugiet gehio' ez tuala edan mihatze ko aus hortait
egun hartan joitau edan baitat berri ere zickin eue aitan
erihunan.
30. Eta khantatu ondian esker hunezko himnua, joan zituen Olibetako
mendirat.
31. Ondian Jelutok erten diez: gau huntan ni nizala Kabe guriet
ukho inen diez: ichkiatia'igu eiki: arpana joen dat eta
arthaldeko ardiak barreatik izan tut
32. Dana phizten nizanian, ziek bano lehen' Galileat joan nugu.
33. hain bestenaitkin ihardesten dakolait diaretok erten diakozu:
guriet ukho in behar balute ere, nik sekulan etziten, zu ziela Kabe

- B. 34. Zuhik esten diakoze: zintzinez esten daugut gauchuntan, oharra ⁴98
~~khantata~~ khantata gabe, hiru aldiz ukhato mezula.
35. Esten diakoze diarek: behar banu ere zuekin hil, etzitet ukhatuko.
 gaupa bera errau ziakozien dizipulu guziak.
36. Ordian jiu zuen Zeku Gethsemani dithtzen du lekhu bat-tetaat
 eta bere dizipuluek errau ziu: henen jar zite ni juaiten uigan artian haachet
 othoitiz itea.
37. Eta baikin eeman ondian diare eta jebedeu bi semiak, hazi ziu
 trichtatzen eta bihotzkatzen.
38. Ordian esten diez: ene arina trichte'ugu hiltzeko heineano:
 zaitte henen eta enekilan egon zite iatzartuik.
39. Hautik urruncho'juan ondian, ahusppekatzu duzu othoitiz iten eta
 esten dielaik: ene aita, Kalitz hau, ahal bada, bikua ene'anik urrun;
 bizkitartian ez bedi'igan mit nahi duan bezala, bana ba yut nahizuna.
40. Iu zuen go' bere dizipulietaat eta lo zaudela ikhuliz diareki esten diez:
 Errau bezala egiu egon zierstea iatzarkiik oren bat enekin batian?
41. Ene egon zite eta izie othoitiz tentazionian sar etziersten auokatik,
 ezik izpitia print tuzu eta haragia flako.
42. Derriz ere juan zuen eta othoitiz in ziu esten dielaik: ene aita, Kalitz hau
 ez pada nitak urruntzen ahal, nim ez tuan edaten, jure boondatia in dailela.
43. Egunidano bezala betaat itzuli ziu eta lo hatzeman zitia: banan ere
 heen begiak phizutiak zituen.
44. Bek hau urten dielaik juaiten duzu onu hiru garren aldikotz othoitzi

hitz berak ertu tielaik.

B. 45. Ordian jitu duzu bere dirigulietatik eta ertu diezue: "oi lokhar eto".
jharra jizte: hura nuni hilduden orena zontan hizorain scinia iminia izan
baita bekhatoloten eskietau.

46. Teiki jizte, guiazen: hortchet brian duzu ni Saldu behar uena.

47. Ouo mintzo guin noiz eta ere agertu baizue Juda hamabi apostolietatik
bat, aghuzen printze eta populuko zaharrez eypatekin eta makhilekin
igorria zen jende multzo handi bat-ekin.

48. hura haatik Saldu zienak kheinu enan jiezun ertue zelatik: mit
besarkatzen duana hura bera dakezu, lothazar Kiote.

49. Ordian brian hurrantzen jizakolatik besuli errau ziakozun: Agur,
Naudia. Eta besarkatu ziin.

50. Telikat errau ziakozun: aichkidia, yerta jin jira? hortan bestiak
hurbildu jizexkatzen zitzen eta eskiak aurthikit Jehesu gaineat, hartaz
jabetu zitzen.

51. Jesutekin zienetarik bat-tek haatik altchatzen jidatik eskia bere eypata
atheatu ziin eta joitiatkin aghuzen printziain zabitzari bat, beharri bat
mochtu ziakozun.

52. Nainan Telatik ertue diakozu: jure eypata epar'agu bere lekhan:
erik eypata hartzentuztenak, eypataz hilen'tzu.

53. Uste'uzia eptuala uenre aita othortzen ahal eta eptakiala
"oi brian ^{igorriko} hamabi lejione bano gelus' anguren?

54. Notabiaz Kompletuko dira eskriturak, hola behantunaz giöz gauzet

gerthatu?

55. Dumbora burian Isukkeran ziin jende Samalda heer: ohon bat-ten ganat
bezala jin zierde ene hartza eppatekin eta inakhilekin: egun guzietz zien artian
jarrit egon maza zien inchrutzeu eta eppuzie hartu.

56. horiek oro hala gerthatu ^{zitzun} profeten erranak bethiak izaiteko gisan
Ordian dirigula guziek, hura utziak, ihesai emari zizien.

57. Jende hek hartu yutunian beaz Jesus, eeman zizien Caiphas eanat
zoinen etchian bildiak baiziren eskribauak eta jaharrak.

58. Siarren haatik jarraituzen ziziakozun urrunetik apheru printzia +
Narnat Sarthu eta, zerbitzariakin baziozun beha nola itzulikatuko zen
afera hura. + basakurteano +

59. Sizkitartian apheru printzet eta Kontzellan guziak chekatzen zizien
lekhuako faltsu bat Jesusu Kontra hain hilaarteatik:

60. Etzizien ordia hatzemaitea, nahiz frango lekhuako faltsu prestatu zien
Voizbait haatik jin zitzen bi lekhuako faltsu,

61. eta erran zizien: hurek erran diji: fundi ziozut Jesusu tenplua
eta berri in hiru egunen buruko.

62. Ordian apheru haudia jeitkitzen delarik, ertean diakozu: eztatia deudere
erteko lekhuako hok zure Kontra erran ^{guzten} guzten guzten gaineau?

63. Jesusu bizkitartian ichulit ziozun. Apheru haudiat ertean diakozu: huko
biziaz manatzu dauzat erran dezaizun zu zienez Khrichto Jesusu Senaia.

64. Jesusu ertean diakozu: erran izan duzu: bainan ertean dauzat laster

ikhuiko' uziela gizonan sinia zeruko lanbuen gainian jiten jarriak ⁷⁹
hinkuan mayestatiain eskuneko aldiain.

B. 65. Ordian aphiu handiak urratu zituen bera soinetuak ertu zitak: blasfematu' izi;
zerutako behar duu gehio' lekhuikoit? Oai berian jihanit intzun duzie blasfemia.

66. Zer diozie? Mardetan gutulak errauziakozien: hiltzia mechi' izi.

67. hortan thuka ariyan giazkotzun bi' tharteat eta muchukunka eta beste batzuk
beharrondokunak errauziakotzien,

68. Ertu jakotlak: phutsazak, khrichto, nek jorien?

69. horiek hola, siarrea ziozun jarriak hain chuchen borthain Kanpoko aldiain
noy eta ere nekato bat hurbidu baizizakou ertu jakotlak: zu ere Jezu

galileakunakin zinen:

70. h'ak aldiz oron antzian ukhatzen diakozu ertu dielak: etziaizut zer
dahasazun.

71. hantik higitzen zelak barneko aldiat, beste nekato bat-tek ikhuti ziu eta ertu
dizi hau ziener: hau ere Jezu Nazarethdarraikin ziu.

72. derri ere ukhatzen dizi ziu inez; gizon hori etzil epaitzen.

73. hantik behala hau zienuk hurraudi zitun eta errau zizien siarreh:
egiazki zu jeude horietak gira, erik zu nintzairiak epaitaizten jitu.

74. Ordian chardimardunka hali ziu ziu inez etziela gizon hura epaitzen
eta behala ollarrak khautatu ziu.

75. siarre haatik ohitu ziu Jekutik errau zienuz; ollarrak khautatu
gabe birnetan ukhatuko zu. Kanpoat jaldi eta, migar hipetau jarri ziu.

892

Hoita jarri garren Kapitulia.

Lehen tormentak, heriotza eta ihortia.

- B.1. Goiza juri zenian, aghuzen printze eta populuko zaharrek batzune in jizien lehen kontra, hain hilaaztekoan.
2. Estekate eta eñman jizien eta ezarri kontio dilatu gobernadorian eskutan.
3. Khustiaikin haatik Judas hain saltzaliak kondemnatia izan zela, dolutuik hoita hainar dihurra gherak eñman jitzien aghuzen printzier eta zaharrek,
4. Erten zelak: **berkhate** in dixit odol inozenta salduz. Erten diakozie zer jaitku. Zuhaitk itkhue'azu.
5. Ordian dihurra hura templeat botatuik juan zuen eta berburia urkhate jien.
6. Dana aghuzen printzier dihurra hartzen gutelak erran jizien: etjiauzen haize horren tresorrian egartzia, jee eta odolain prezina baita.
7. Elgarrekin konpartitu ondrian, dihurra hartaz eoti jizien bacheretik bat-ten alhorra arrotzen ihorteko.
8. hortakotz duzu alhor hura deilhtzen ^{ono} faceldama, erran nahi baitu, odolain alhorra.
9. **kola** konplitu zuen. Terenia profitat erden diena: erregibitu'tzie hoita hainar dihurra ghera, salgai zenain prezina, jointaz tratian arizau baitira **Mauleko** haurrekin,
10. Eta empleatu'tzie bacheretik bat-ten alhorre eosteko, Tamaak manatu zaan bezala.
11. Sizkitartian lehen eñman jizien gobernadorian aintzineat eta

- governadoriak hau galdū ziakozun: zu girez sudien erregia? Zehet ertu
diakozu: zut ertu diez.
12. Eta aplezue printziak eta jaharret baizuten akusatzen, erregostuik
etziñ eman.
13. Ordian sitatutik ertu diakozu: ez turia intzuten zombat gauze akusatzen
ziuten?
14. Nana ihutik hitzik etziñ athea, ez paizen guti estonatu gobernadoria.
15. Nizkitartian gobernadoriak baziñ usaya Nazko Kari, populiain
galdian gainian, premonretatik bat-ten libratzeko, berak hauta:
16. Hain chuchen baziñ ordian Narabba dithtzen zen premon
famatu bat.
17. Oro bildiak zielaik beaz, sitatutik errau ziezun: zoin nahuzie libra
dezañ: Narabba, ala Zeku, Khrichto dithtzen dua?
18. Ezikan baziakizun jeiloskuaz sēman jakotela.
19. Nue tribunaliau jarria zielaik bre emartiak meztu ziakozun gauza
hau: bego justo hori denain dako, ezik egun hantiz debollatia izan ungu
amendetan hori dela katu.
20. horietk hola aplezue printziak eta jaharretko arditi zizien populiain'nik
galdū zezan Narabba eta galaaz zezan Zeku.
21. Thardistiaikin beaz ertu diez gobernadoriak: bietaik zoin nahuzie
libro ezar dezañ? Narabba, errau ziakozien.
22. Sitatutik ertu diez: zer inen dut beaz Khrichto dithtzen duen Tekisee?
23. Orok ertu diakozie: kuitzefikatia izan bedi. Naman, zer gairki

B. 23. In ian du, esten diezu gobernadoriak? bek haatik gehio' oihu' ten jizien ¹⁰⁹⁴,
jiotelaik: Kuntzefikatia ian bide.

B. 24. Ailatutik ikhuthaiki parrik etriela igaiten, eta alboota emendatzu ari
zela; hura ekharraziik eskiak ikhuzi jitzin populiain bichtare esten jielaiik:
inozent nuzi justo hura odolaz: jithaik ikhuzi' arie.

25. Mardisten jielaiik populu guziak errau jiatkozeu: horren odola ichur bedi gure
eta gure haurren gaueat.

26. Oduan Enau jiezun Narabba eta azotaluik epari jiu Jeta-heen eskutaat
Kuntzefikatia izateko.

27. Gobernadoriain Soldaduek haatik imini jizien Jeta-pretorian, nun biden
onduan Kompaniak guziak,

28. Aduzi baizuten eta estali Kapa eskarlat bat-ty;

29. Eta in onduan Khoro bat elhorri pleatuz, burian gaurian epari
jiatkozeu eta Khanabera bat eskuneko eskian. Eta hain aintzian

belhaunikatuz trufatzu jiziazkotzun esten jakotelaik: agur
Juden Erregia.

30. Churka artzen jizaykolaiik bietharteal, Khanabera Khutzu jiatkozeu
eta hartaz burian joiten.

31. hartaz burlatu zienian, Khundi jiatkozeu Kapa eskarlata eta bere
Simekuak emauit, eñman jizien Kuntzefikatzea.

32. Talgitzen jielaiik hartzean jizien Simon dihtzen Jeta-Lyrenar bat
joia botchatu baizuten hartzea Jesusen Khuntzia

- 95
- B. 33. Eta helde zienian Golgotha drithtzen du lekhorat zoina baita ¹¹
 Kalbarioke lekha,
34. Edatā euan ziaKojien ania minaitkin nahatit; bainan jastatu zienian
 etzin nahi ukhan edan.
35. Kuntzefikatu guturian, hain arroyak Sathitu zitzen chorthia thiatuz:
 gipa hortan gertatu zinen profeta ~~bata~~ tek erten drena: Sathitu'tzie eue
~~arroyak~~ Soinekuak eta chorthian ezarri'iz eue arroya.
36. Eta jarritik gaudelaik bihurtzen zizien.
37. hain burian gaineko aldiari inini zizien ichkiatuik hain
 Kondenazioniam Kausa: hain'uzi Jezu Judien erregia.
38. Dumbora burian haikia batian Kuntzefikatu zitzen bi ohoim, bat
 hain eskueko alditik eta bestia ezkerrekotik.
39. Eta hantikan igaiten zienek blasfematzen zizien, buria inharrosten
 zuztelak,
40. Eranez: hi, to, zoinak punitzen baituk zinkuan tuzphia eta hisu
 egunez arreiten dukuna, eskaya heue buria. Zinkuan Senia balin babiliz,
 Kuntzetik jentz hadi.
41. Probat aphiuz punitziak eskribametik eta jaharrekin hartaz
 burtatzen zitzen jotelaik:
42. Sestak Salbatu'tzi eta bere buria etzi Salbatzen ahak.
 Baldin eta Israelko errege babiliz, jentz hadi Kuntzetik eta Sestikohu.

96

B. 43. Tinkuam baithau diji Korofiantza, libra beza dai nahi badu: 12
erik errau ziin, tinkuam senia nigu.

44. haikin Kuntzofikatiak zienu ohoinak ere erreprotchiak iten ziaz Kotzien.

45. Nizkitastian egunam Sei ^{Tgarren} orenetik eta bedeatzitaano ilhumbek
Kukutu zizien lur guzia.

46. Eta bedeatzitako ingurian oihu handi bat in ziin Jekutek, ziolatik:
Eli, Eli, lamma Sabacthani? erran nahi baita, ene Tinkua, ene Tinkua,
zertako utzi nigu?

47. han zienu zombaitak hori intzutiaikin ertu zizien: Elia-deitatzu diji.

48. Eta behala hetatik bat ~~bat~~ lasterka juan ziun erripoya bat-ten ozpinuz
bethatzea, eta Khanabera bat-ten phuntan eman ziakozun edatea.

49. Gaiñeakuek aldiz ertu zizien: zaiter, ikhar dezan hea Elia-zienu dea
horren libratzea.

50. Nana Jekutek oihu handi bat iten ziolatik berri ere, hatza botatu ziin.

51. Memut berian temploko beka bi phusketan urratu ziun gaiñeñetik
behereano, lurra ikharatu ziun eta harriak erdiratu zitzen:

52. hobiak idoki zitzen eta heriotzeko luaz zienu Sindien hanitz
gorphutz phiztu;

53. eta hura phiztu zenian, jalguik beñ hobietaik jiu zitzen hiri Sindurat
eta hanitz premer agertu zitzen.

54. Zenturionak haatik eta haikin Jekuten Jain jaudenek ikharatik

13°
tur Khara eta ipan zien gauzak beldur ikharan erten zizien: egiazki
hinkuain Senia'uzen haur.

55. haur zitzun ere urrundarik emazteki batzu Teluli jarraitki zienak haur
zerbitzatzenko;

56. haur zitzun Maria Magdalena, Maria Jakosen eta Josephen ama
eta Jekoben Senen ama.

57. Khuntzia Kilan jin zuen Arimathiatik gizon abeats bat Joseph
deititzen zena zoina ere baizun Jekoben dizipulua:

58. hura jua zuen Silatur eanar eta galdin ziakozun Jekoben gorpuzteya.
Silaturk manatu zuen euan zerakoten.

59. Gorpuzteya hartu eta, Josephk inguratu zuen mihise churi bat-ter,
60. eta garri zuen harroka bat-tian inazari zien thomba berri bat-tian.

Niribilka euan zien harri bat-ter thombain Sargia tapatu eta, hautik jua zuen
61. Maria Magdalena eta beste Maria bat haur ziaudetzun jarritik thombain aldiari

62. Nihamunian baizun besta at prestatzenko zen ondoko eguna, aphiuzen printziak
eta Marisiamak elgarretkin jua zitzun Silatur eanar erten zaketelarik:

63. Tanna, ohitu gitzu engunazale hark erran ziela bizi zelarik ouo: hiru
egunen burian phiztuko nugu:

64. Mana zazu beaz haur thomba biratia izan dau hiru garren
egunean, amokatik eta haur dizipulietik ez deraten jin eta ebatz haur

gorphtza eta errau populiai: phistu'uzi hiru artetik: ordian
azken engania chordetcho' izan duzu lehenbizikua bano.

65. Silaturk erten diezu: guardia ba'uzie: gaste, beira gazi idu' gaurien
bezala.

66. Inan gitzun beaz, seurtatu gizen thomba sillatur harria eta
guardiak imini gitzien

hota hortzi garren Kapitulia

Jesus Khristo phistu'uzi. Diripaliak pozidu gupitaa
igorriak' tzu.

B.1. Jakotz bihaman goizian argia urratzen hasi zeneko, jin gitzun Maria
Magdalena eta beste Maria bat hobiau ikhustea.

2. hain bestenaitkin izan zuen lur ikhara haudi bat, ezik Jaunau
Angua bat jentsi zuen zerutik eta jin harria ondoat; uzkali
eta hain gamian jarri zuen.

3. hain bithartiak distiatzen zuen chimichta bat tek bezala
eta somekuak ghuri gitzun elhurra bezala

B. 4. Guardiaik hainbestetaño beldurrez harritu zitjun, nun
hilak bezalakatuik jarri baiziren.

5. Dana emaztekiez nuntzo zelait anguriak errau ziezun.
ez izan lotsa: ezik baziaizut kuntzefikatia izan den Jesus
bilatzun duziela:

6. Etzu bemen; ezik jhiztu'ya errau zien bezala
Zaurte, eta ikhus'azie nun ezarria izautzen zen Taura.

7. Eta lehia jzte hain dizipuliek ertea jhiztu dela,
ziet bano leheno' galileat helduko'ya; han ikhusiko'ysie,
aintzimetik erten dauziet.

8. Behala lasterka jalgi zitjun thornabatik beldur eta atsegin
handi bat-tekun hain dizipuliek berri horren enaita.

9. Hainbestenaikun Jesus agertun ziziezun eta errau
zizjun: Agur, hek hurrandu ziziar Kotzun eta hain
hainak besarkatzen guztelait, adratu zizien.

10. Ordian erten diezu Zuhit: Etzietela lotsa: jzte ertea
ene anayer duatzala galileat nun ikhusiko bainute.

11. hek haat guatzalait guardianotait zombait jin zitjun

hirirat eta Khoudatu zitziu aphiyeu printzer gerthatu 16¹⁰⁰
zien guziak.

12. hok batzarreat ditthun zitziu zaharrak eta ukhan zuten

Kontseillian aabera, diharu hantze eman zizien soldadue;

13. Ertu zeetelaik: Errazie han digipuliak gauaz jin dila eta
han gorputza elatsi'utela ziek lo zinetelaik.

14. Eta baldin gobernadoriak gauza hori jakiten badu, haikilakua
"neue digiue eta Seurretik atchiko zintei
Ki

15. Dihuria hartu onduran, erran bezala in zizien. Eta hok barreatu
zuten elhe hark, badiankezu den egunian Judien artian.

16. Bizkitartian hameka digipuliak juan zitziu galihat Jehuk erran
zeen mundian gaineat.

17. Eta hura ikhustiaik in adratu zizien: zombaitik haatik dudu ukhan
zizien.

18. Dana Jhu hurrantzen zizeclak mintzatu ziziegun ertu zeclak:
bothu guzia emana izan giazue zerian eta lurrian.

19. Jazte beaz eta inchtuizkitze populu guziak, batheatzen tutzielaik
aitaren eta Seuiaren eta hypiritu Seuidiaren iperian.

20. Eakasten deezelaik atchikitzen nirk manatu tauzietaiak oro.
Eta hura nuu nizan ziekilan menden atka'utzaano.

12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...